ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4519 — 1900 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 28/15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1901 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 19 ՐԱՄԱԶԱՆ 1318 — ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4519

درعلیده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les abonnements sont reçus à la Direction du Journal "AREVELK", Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գուստաներու համար	տարեկան	140	Ղրշ
» » » »	վեցամեայ	70	»
» » » »	եռամեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ոսկ.
» » »	վեցամեայ	20	15

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, » դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

Յետդարձեալ բոլորտաւոր ծախքը յաջորդողաց կը վերադրուի.

Տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ՎԱՆԱՅ ԾՈՎՈՒՆ ՎՐԱՅ ՇՈՓԵՆԱՒ

Տեղական բոլոր թերթերը գրեցին արդէն թէ առաջիկայ գարնան չոգենաւ պիտի սկսի բանիլ Վանայ ծովուն վրայ։ Կայս. կառավարութեան այս բարի մտադրութեան կիրառութիւնը վերին աստիճանի բարիք մը պիտի ըլլայ նոյն ծովու շրջակայ ժողովրդոց տնտեսական և նիւթական զարգացման տեսակէտով։ Ուստի ամէնուն բաղձանքն ու մաղթանքը օր առաջ անոր գործադրութիւնը տեսնելու վրայ կը կայանայ այժմէն։

Իսկ թէ ի՞նչ կարեւորութիւն ունի չոգենաւին գործածումը այդ ծովուն վրայ, պարզենք համառօտիւ։

Վանայ ծովը որ կ'իյնայ Վանայ, Բաղէշի և Մշոյ գաւառներուն մէջ՝ հիանալի միջոց մը պիտի ըլլայ անոնց իրարու հետ յարաբերութեանը, մինչ ընդհակառակը այժմ արգելք է, քանի որ գործածութեան մէջ եղող առագաստանաւերը ապահովութեան և արագութեան կողմէ այնքան պակասութիւն ունին որ գոյութիւն չունեցածէն մեծ տարբերութիւն չունին գրեթէ։ Շոգենաւով մը առ առուաւելն 2 ժամէն կրնուելիք անոր լայնութիւնը հիմակուան առագաստանաւերը երբեմն հազիւ 15 օրէն կը չափեն կ'անցնին, զի ստիպուած են նպաստաւոր օդի սպասել, որ աշուն, ձմեռ ու գարուն շատ քիչ կը պատահի սովորապէս, և գլխաւորաբար ամառուան մէջէ է որ ծովագնացութիւնը քիչ մը յաջախական է այդ ներքին լճին վրայ։ Բայց աւելորդ է ըսել թէ մարդկային պէտքերը միայն ամառը չէ որ փոխադրութեանց պէտքը զգալի կ'ընեն։ Իսկ օդի խառնակ, փոթորկայոյզ և աննպաստ եղած պարագային՝ շատ անգամ շաբաթներովկը պարտաւորուին խարիսխ նետած սպասել։ Բոլորս այս անպատեհութեանց համար առագաստանաւերը ամէն բանի օգտակար կրնան ըլլալ բաց ի ծովագնացութենէ։ Գոնէ կ. Պոլսոյ մէջ ծանօթ առագաստանաւերուն նման գեղեցիկ, տոկուն և մեծ ըլլային, կամ կազմածները և ղեկավարութիւնը ամէն հովի առջեւէն քալելու ընդունակութիւն ունենային, դժբաղդաբար այդպէս ալ չեն, այլ բոլորովին նախնական չինուածով ամէն կատարելութենէ զուրկ պարզ մակուկներ են որոնք ամենաթեթեւ հովէ կը վախնան, իսկ ալեկոծութեան բնաւ չեն դիմանար, թէ՛ շրջելու դիւրամէտ և թէ խարսնալ և դիւրաբեկ ըլլալնուն համար։

Իսկ եթէ շոգենաւը յաջորդէ նահապետական դարերէ մնացորդ այդ նաւերուն, այն ատեն կարելի կ'ըլլայ, օրինակի համար, առաւօտուն Վանէն մեկնիլ, ցերեկի ճաշը Պիթլիզ ընել և իրիկուան նորէն Վան դառնալ։ Մինչդեռ հիմա այդ ուղեւորութիւնը կատարելու համար առ նուազն 6 օր պէտք է ցամաքի ճամբով, իսկ երբեք կարելի չէ ժամանակ մը որոշել ծովու միջոցաւ, զի կրնայ ըլլալ որ հակառակ քամի մը օրերով կամ շաբաթներով տեղ մը կապել ստիպուիլ տայ նաւագնացները։ Եւ եթէ ծովեզերքէն մինչեւ Մուշ կանոնաւոր կառուցի մը ալ չինուի օր մը, կարելի կ'ըլլայ Վանէն Մուշ երթալ մէկ օրէն։

Շոգենաւը կը կարճեցնէ նաեւ Վանայ և Կարնոյ հեռաւորութիւնը, որովհետեւ Ախլաթէն Կարին դիւրաւ կրնայ երթուիլ 6 օրէն (Ջրեպանի միջոցաւ), իսկ Ախլաթ Վանայ քաղաքի ճիշդ հանդիպակաց կողմն է ծովուն արեւմտեան եզերքին վրայ, ուր շոգենաւով կարելի է երթալ ոչ աւելի քան երկու ժամէն։ Այժմ Ախլաթ հեռու կը մնայ Վան-Կարին գծէն որ կ'անցնի Արճէշի քովէն։ զի այդ վերջինը կ'իյնայ ծովուն հիւսիսային ծայրին վրայ, և ատով մէկտեղ ամէնէն լաւագոյն ջրեպանը 9 օրէն աւելի առաջ չի կրնար կտրել Վանէն Կարին եղած ճամբան, իսկ սովորականն է ձմեռը 10-11 օր, ամառը 12-14 օր։ Օրերու երկարութիւնը խոտոր կը համեմատի այդ կողմերը ձիապաններու և ջրեպաններու ճամբորդութեանց հետ, զի խնդիրը գրաստներուն ուտեստին վրան է՝ որմէ միայն կախում ունի անոնց քալելու կարողութիւնը։ Եթէ չոր գարի ուտեն, շատ կը քալեն, իսկ թէ կանանչ խոտ՝ քիչ։ Աւելորդ է ըսել թէ ձմեռը չէ որ գետնէն պիտի արածեն կանանչ խոտ։

Դարձեալ շոգենաւը պիտի կարճեցնէ նաեւ Կարին-Դաւրժ ճամբուն երկայնութիւնը որ կը տարածուի հիմակ Պայազիտի վրայէն և կը տեւէ 20 օր։ Կը թողում ըսել տնտեսական և առեւտրական այն առաւելութիւնը զոր պիտի ունենայ Վան երբ Դավրէժի պէս մեծ շահաստանի մը ճամբուն վրայ իյնայ, ինչ որ կրնայ ըլլալ միայն շոգենաւի միջոցաւ։

Հապա այն բոլոր դիւրութիւնները որոնցմէ պիտի օգտուին ծովուն շրջակողմի ժողովուրդները արագ հաղորդակցութիւն ունենալով իրարու հետ, ինչպէս և վաճառքներու դիւրին փոխադրութենէն առաջ եկած օգուտները և շահավաճառութեան զարգացումը, աւելորդ իսկ կը համարինք անոնց վրայ խօսիլ։ քանի որ ինքներն հասկնալի են արդէն։

Եւ միայն հարկ կը դատենք ըսել թէ բարեբաղդաբար հանքածուին ալ պատրաստ է նոյն իսկ ծովուն մօտակայ լեռներուն վրայ, մինչեւ անգամ կարելի է Գարծաթի հանքէն ելած նաւթի իւղը վառել շոգենաւին մէջ առանց զտելու։ ինչպէս կ'ընեն ընդհանրապէս Կասպից ծովու վրայ բանող շոգենաւերը։

Այս ամէն դիւրութիւններն ու առաւելութիւնները կեցած տեղը շոգենաւին հաստատման կարեւորութիւնը ինքնին կը շեշտեն։ հետեւաբար յոյս կայ թէ ուրախութեամբ պիտի ողջունուի իրօք առաջիկայ գարուն շոգենաւին առաջին սուլումը Վանայ ծովուն վրայ։

ՅՈՒՍՍՍ.

ԳԵՐՄԱՆ ՀԱՅԱԳԷՏԻ ՄԸ ԳՈՐԾԸ

ՏՈՔԹ. ԵՈՂԷՖ ՔԱՐՏ ԵՒ ԿԻԼԻԿԵԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆԸ

Ռ.

Դր. Բարտ միջին հայերէն կ'անուանէ հին կամ դասական և արդի հայերէնի միջեւ եղած փոխանցման շրջանը, որ կը տեւէ Ժ. դարէն մինչեւ Ժե. դարը՝ ուր կը սկսի արդի հայերէնի շրջանը (էջ 2)։ իսկ կիլիկեան միջին հայերեն անուանով կը հասկայ արեւմտեան բարբառախումբի հարաւային ճիւղը, զոր եւ կ'ընդունի իբր հարաւ-արեւմտեան միջին հայերեն։ Նոյն բարբառախումբի հիւսիսային ճիւղին հետ միասին սա ունի արեւմտեան հայերէնի ընդհանուր յատկանիշները, սակայն կը տարբերի հիւսիսային ճիւղէն զանազան առանձնայատկութիւններով (էջ 137)։ Անիկա կը պարզէ նախ այն բնորոշ կէտերը՝ որոնցմով միջին հայերէնը կը տարբերի դասական հայերէնէն, ինչպէս եւ արդի հայերէնը՝ միջին հայերէնէն։ Առաջինէն ունեցած տարբերութիւնը կ'ուսումնասիրէ ան Հնչմախօսութեան (Lautlehre) եւ Զեւախօսութեան (Formenlehre) մասերուն մէջ, իսկ վերջինէն ունեցած տարբերութիւնը կը նշանակէ հետագայ ծանօթութեան մէջ (էջ 3)։

1. Ն որոշիչ յօդը արդի հայերէնին մէջ բաղաձայնէ յետոյ փոխանակուած է բի հետ։

2. Բացառականի ի եւ հայցականի զ նախդիրները կ'անհետանան։

3. Ցոգնակիի Նորաձեւ կազմութիւն մը, f եւ er յոգնականակերտ մասնիկներու միասնական յաւելմամբ (մեղեր, օրէնքներ)։

4. Մասնաւորապէս արդի հայերէնին յատուկ է նախադրութիւններու յետադրական ձեւը։

5. Սահմանական ներկայի յոգնակի Ա. դէմքի նի յանգի փոխանցումը անկատարի և կատարեալի։

6. Բացասական բայերու խոնարհումը որ միջին հայերէնէ սկսած է հետզհետէ զարգանալ և ձեւակերպուիլ։

7. Կաս. օրական անցեալ դերբայի ած ածանցին փոխադրուիլը ներգործական անցեալ դերբայներու վրայ (էջ 355 եւ յաջորդները։)

8. Միջին հայերէնը հնչման նշանաւոր փոփոխութիւններու ենթարկուած է արդի հայերէնի վերածուելու ժամանակ։

Կիլիկեան հայերէնը չորս դարու շրջան մը բոլորելէ եւ ճոխ գրականութիւն մը ձգելէ յետոյ, կը դադրի այլ եւս գրական լեզու ըլլալէ։

Կիլիկեան հայերենի ծագումը։— Հեղինակը կ'ընդունի թէ միջին հայերէնը ուղղակի դուստրը չէ դասական հայերէնին, այլ յաւէտ անոր քոյրն է, որով երկուքն ալ ընդհանուր նախահայ լեզուէ ծնունդ առած կրնան ըլլալ (էջ 132) եւ իրրեւ ապացոյց կը յիշէ կիլիկեան հայերէնի հետագայ բառերը։

Լապաստակ, հանգիտ, թինչուի, յեղմն, յերջեւ։

Վերոյիշեալ կիլիկեան հայերէնի բառերը չեն կրնար երբեք մեզի եկած ըլլալ դասական հայերէնի մէջ յայտնի նապաստակ, հանդարs, մինչեւի, մեղմ, վերջին ձեւերէն և հնչիւնի բնախօսութեամբ բացատրուիլ։ Նոյնը կարելի է ըսել եւ հետեւեալ ուշագրաւ բառաձեւերու մասին։

Մախիր և մոխիր, պաղխուն և պատսխանի, պոման և պայման, յիշվել և իշխել, պատրոյս և պատուաս, զարթ և զաս, սաածել և տածել, չամ և չափ, տաf և տայ, վանց և վասն։ Նոյնպէս եւ ու շաղկապը ծնունդ չէ դասական եւի, ինչպէս եւ մեկ համեմատելով միակի հետ, զէտ՝ զիարդի, միեակ՝ միայնակի, որոնք fոյբ ձեւեր պէտք է համարուին, ո՛չ թէ դուստr ձեւեր։

Բաց ասոնք ուշադրութեան արժանի են և հետագայ կէտերը, որոնք կիլիկեան հայերէնի յատկանիշը կը կազմեն։

1. Կիլիկեան հայերէնի բառամթերքը կը պարունակէ բաւական մեծ քանակութեամբ բնիկ հայ արմատներ որոնց հետքը անգամ չերեւար դասական հայերէնին մէջ, օր. ակռայ, աղեկ, դան (1), ռովկի (2) (ամփոփուիլ), խէշ (3) (քովիկ), կտրին, հայնց (=հէնց), հաւնաւլեել կամ հաւնուլեել (ստիպել, բռնադատել), նիհն (յաճախ), նոrs (ստրուկ), ցրդեղ կամ ցդրեղուքիւն (անուշադիր), փնտռել եւն.։

2. Կիլիկեան հայերէնը ունի այլապէս դերանունական ձեւեր, որոնք անծանօթ են դասական հայերէնին, ինչպէս ինա, իսա, իտա, (5), այլ և դիմորոշ յօդով չունուած տեղական մակբայները, հոն, հոս, հոդ նոյնպէս և հետեւորդ նա մասնիկի թէական պարբերութիւններու մէջ կանոնաւոր գործածութիւնը չտեսնուիր դասականին մէջ։

3. Կիլիկեան հայերէնի մէջ կը տեսնուի բայարմատներու տարբեր կազմութիւն հետագայ բայերու վրայ։

Կիլ. մտեմ=	Դսկ. մատնեմ	
» գտնում=	» գտանեմ	
» իշնում=	» իջանեմ	
» տեսնում=	» տեսանեմ	

Այս բառերու կիլիկեան հայերէնի ձեւերը ո՛չ հնչման փոփոխութեամբ կը բնային դասական համալատասխան ձեւերէն յառաջ գալ և կամ կազմուած ըլլալ հանգիտութեամբ (analogie) և նմանաձեւութեամբ։

Այստեղ ակներեւ է թէ հին հայերէնի մէջ նոյն բառարմատէն տարբեր ձեւով բայարմատներ կը կազմուէին։

Դ. ՀԻՇԷՐՅԵԱՆ

ՔՂԻ

Բնական նկարագիր.—Հին քաղաքն ու նորը.—Բուսականութիւնը.— Ժողովրդական հաւատքի նմոյշներ.—Օգն ու ջուրը.— Եկեղեցիները.—Շուկան ու տուները։

Գ.

Քղի—Գասապա, որուն շուրջի կարեւոր վայրերը ծանօթացուցինք, հաստատուած է վտակի մը եզերքուն վրայ, ամփիթատրոնաձեւ դիրքով։ Հիմակուան գիւղաքաղաքը՝ հազիւ 5000 բնակիչ ունի (Թուրք և Հայ)։ Հայոց մէջ կը գտնուին 20-30 տուն բողոքական ալ, որոնք ունին ժողովարան և վարժարան։ քանի մը տարի առաջ, ուներին երէց ու քարոզիչ ալ։ Թրքաց թաղը կը գտնուի Մեյտանի կողմը, համեմատաբար աւելի տափարակ գետնի մը վրայ, իսկ Հայոց թաղը՝ Բաբականձորի կողմը։ Հաստատուած է սակայն որ բուն քաղաքը Սպարու մօտ չինուած է եղեր։ հարիւրամեայ մամիկներ ու տատիկներ յիշատակներ ունին այս մասին։ Հին քաղաքը խիստ ընդարձակ ու բազմամարդ է եղեր։ Կը պատմուի թէ հին ատեանները երբեմն միակ օրուան մը մէջ 130 հարան ք տեղի կ'ունենայ եղեր։

1616 թուականին՝ սոսկալի երկրաշարժ մը կը քանդէ քաղաքը, որ ատենէն՝ քաղքացիք կը սկսին գաղթել մօտ ու հեռու տեղուանք. մէկ մասն ալ դալով արդի տեղը, կը հիմնէ Քղի-Գասապան։

Ապարու մօտ, Հագստուն գիւղի եկեղեցիին մէջ, կը գտնենք հին ձեռագիրներու մէջատանքը՝ հետեւեալ արձանագրութիւնը.

«Հազար վեց հարիւր տասն եւ վեցին,
Եղեւ շարժ մի սահագին,
Որ աշխարհ ամեն լսեցին.

Ապարու մօտ ու շրջականները, տարուէ տարի, պատահական պեղումներով, երեւան կ'ելնէ թոնիր, բղոց, բրիչ, և այլն։ Քանի մը անգամ ալ դրամ գտնուած է, ինչ որ չատ հաւանական չէ ըստ իս. պզտիկ անէկդոտներ կը պատմուին սակայն, որոնցմէ մէկն է հետեւեալը.—Կին մը հնձուն (=երախային) համար, մաղելու հոլ փորած ատեն, քուլպային ծայրը արգելքի մը կը հանդիպի. քուլպան կը քաշէ, որ հետը հոդէն դուրս կը բերէ՝ բլտիկի (=խաւէ փոքր բղոց) մը խուփը։ Կինը կը գռմի, ու բլտիկին մէջէն ի՞նչ տեսնէ աղէկ. հե՛տ բերանը՝ լեցուն ոսկի, որոնք՝ փառը-փառը կը փակուտան, ամէն մէկը՝ պայտի մը մեծութեամբ կլորիկ ոսկիներ։ Ասոր վրայ, կինը, որուն վերնատունը քչիկ մը ալ պարապ է եղեր։ ունեցած խելքն ալ կը թացնէ, ու քաղաք կը վազէ՝ պօռալով—ոսկի՛ գտայ, ոսկի՛, ոսկի՛...։ Հանողը՝ կը վազէ ոսկիին տեղը, ուր կնկան մազէն զատ բան մը չգտնելով՝ ազուռը մը կը տիեն կնիկը, ու ետ կը դառնան։

Ուշ ատեն կ'իմացուի որ իրօք ոսկի կայ եղեր հոն, և կինը ուտա չէ խօսեր. բայց ի՛նչ օգուտ, աս վերջինէն աւելի ճարպիկ մէկը՝ կնկան քաղաք վազելէն օգուտ քաղելով՝ բլտիկը գրկելուն պէս անհետացուցեր է եղեր առանց այլեւայլի։

Ներսէս Ա. կաթողիկոսի համաւաւորը ձեռնասունին, Խադի գերեզմանը կը գտնուի Ապարու մօտ, Հագստուն գիւղի եկեղեցիին մէջ։ Տօնելին Խադ, Խորձեան գացած ատեն, այս կողմերը գտնուող կամուրջի մը վրայ մեռած է։ Նոյն այն կամուրջը, որ անոր անունով՝ Քեսիշ—Քեսիրիսի անունը կ'առնէ, վերջերս քանդուեցաւ հեղեղներէն։ Խադի հօր գերեզմանը Քղեցիին ամէնէն սիրած ուխտատեղիներէն մէկն է. անուանը՝ ժողովուրդին բերանին մէջ՝ աղաւաղուած է՝ խադիor ձեւով։

Արդի քաղաքը, Գասապա, բնութենէն օժտուած է բոլոր այն բարիքներով, որոնք ինքնին կը բաւեն քաղաքողմ, վայելչակազմ, առոյգ ու սրամիտ բնակիչներ հայցնելու համար։ Լեռնային դիրքը և սքանչելի օդն ու ջուրը, նոյն իսկ չրջակայ գաւառներու բացառութիւն մը կազմելու աստիճան նախանձելի հանգամանք մը ունին։

Ձմեռը թէև ընդհանրապէս երկարատեւ է, և ձիւները թիզերով կը դիզուին, բայց կլիման նորէն մեղմ է։ Իսկ միւս եղանակները սքանչելի են Քղիի մէջ։

Քղիի փողոցները խիստ նեղ են և չնորհքով սալայատակներ չունին. ասոր համար, ցեխը գրեթէ միշտ անպակաս է։ Տուները առհասարակ քարաշէն են. ապիւսաշէն տուներ մատի վրայ կը համարուին։ Վերջերս սակայն, տուներու չինութեան համար, թրծուած աղիւս սկսաւ գործածուիլ, ինչ որ խիստ յարգի է Քղիի մէջ։ Հին տուներն ու նորերը հետաքրքրական հակապատկերներ կը կազմեն Գասապայի մէջ։ Հին տուները, ընդհանրապէս միայարկ, կլորաձեւ չէնքեր են. տանիքին վրայ բացուած երդըմուխ մը, պատուհանները քառակուսի և խիստ փոքր. առինքը ցածկուկ, ներսը մութ, գետնափոր նկուղներու պէս։ Տան մէջ թոնիրը անպատճառ կը գտնուի, սալն ալ վրան. ասդին ալ օճախ մը, որուն վրայ օրուան կերակուրները կ'եփուին։ Այս տուներուն ձեղունները՝ ծուխէն սեւ փայլուն գոյնով մը ներկուած են։ Հետաքրքրական են այս կարգի տուներու մէջ գտնուած մկնհարները, գետինը թաղուած խորունկ ու մեծկակ բղոցներ, որոնք ատենօք իբրև իրեղէններու, թանկագին արծաթեղէններու պահարան կը գործածուին եղեր։

Նոր տուները աւելի ընդարձակ, աւելի բարձրկեկ են. փոքրանակ ատենդական երդըմուխներուն, խոշոր վանդակապատ պատուհաններ ունին։ Մինչ հերկարկ և եռայարկ են. նորաշէն միայարկ տուն գրեթէ բնաւ չկայ։ Արդի տուներուն մասերը պիտի ներկայացնեմ, որոշ գաղափար մը տալու համար։ Գետնայարկին մէջ են՝ բակ, ախոռ, մարագ, փայտանոց, թոնրատուն (=ուր թոնիրը թաղուած է)։ վարի-տուն, (=ուր կ'ամրարուին տարեկան ապրցուները, ձաւար, պղպուր, դդմակ, երվիշտայ, փոխինտ, լոպիպաճ, դդմչոր, սիսեռ, սոսլ և այլն։ Հոս կը գտնուի նաև եփուած հացին սապատը՝ մեծկակ կաւեղէն բղոց մը, ցորենին ու ալիւրին ամբարը, բղուկներու և բլտիկներու մէջ լեցուած տարեկան մեղրը, ախըդը (=չուչ), բաղդիթանը, թուռչի դրուած կաղամբը, պանը, տակը, և այլն)։ Վերի յարկերուն մէջ, կը գտնուին սենեակները, որոնք մէկէ աւելի կամ միայն մէկ հատ կ'ըլլան տնեցւոց նիւթականին համեմատ. խղէնը (=մառան), ուր կը գտնուի օճախը և առօրեայ ուտելիքներու պաշար մը։ Ցեռայ ջարտախը, ընդարձակ սրահ մը։ Պատերը ճերմկցուած են կիրով կամ ճերմակ հոլ ըսուած կրահողով մը, որ կաւագրի մասերէն կը բերուի, և որուն վրայ վրը խօսեցանք. մրժէն (=լուացարան), ուր տեղիք գալլ ջրոյ շաբաթը անգամ մը կը լոգնան, լուացք կ'ընեն։ Ամէն տան տանիքը լոյ մը կը գտնուի, որով ձիւնի ու անձրեւի ժամանակ՝ կը լոգնան տանիքները։ Նաև տուներու կուշտը կը հոսի մէյմէկ աղբիւր։ Կան տուներ որոնց մօտ պարտէզ կամ ածու ալ կը գտնուի։ Իսկ այն տնեցիք որ իրենց մօտ պարտէզ չունին մէյ-մէկ բաժին ձեռք բերած են Բաբականձորի ածուներուն մէջ, զրոս միայն կիները կը մշակեն։ Ածուներուն շուրջը չափառով ցանկապատ կը շինեն գարունի և աշնան զայն քակելով կը սկսին վառել Ածուներուն մէջ կը ցանեն դդում, վարունգ, բաթաթէս, շողգամ, լոպիի (=լուբիա). մանաւանդ այս վերջինը, ոչ շատ գործածական է այս կողմերը։ Երբեմն ծաղիկներ ալ կը մշակուին ածուներուն մէջ, բայց աւելի տուներու մուտանիքներու ցուլքերը և պատուհանները ծաղիկներով զարդարել սովորական է։

Ամէն տնեցի, առանց բացառութեան ոչխար, այծ կամ կով կը պահէ, գարուն նէն մինչեւ ձմեռ գանոնք կթելու համար։ և ձմեռը մորթելով խաւուրմա կ'ընէ։ Ատոնց բուրդէն գուլպայ, մաղէն ալ պարաններ և փալասներ շինել կու տան տնտեսագէտ տանտիկինները, որոնք բուրդն ու մազը իրենց ձեռքով կը գզեն ու կը մանեն։ Գասապա շորս թաղ ունի 1. Ս. Յակոբ, 2. Ս. Սարգիս, 3. Ս. Լուսաւորիչ և 4. Վարի թաղ։

—)(74)(—

ԺՈՐԺ ԲՐԱՏԷԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼՈՐՏ ՌԻՉՄՈՆԴՏԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

Ժ. Դ.

Երկու օր յետոյ՝ Շարմի ամարանոցին բնակիչները առանց խոչընդոտի Բարիզ հասան, ուր պանդոկ մը իջան։ Նիսա և Նաթալի սկսան միասին գնումներ կատարել նորաձեւութեանց վաճառատուներէն, հարսանեկան օժիտը պատրաստելու համար։ Ռաուլ կ'ընկերանար նորատի աղջիկներուն։ Բայց անոնք երբեմն այնքան կը յոգնէին որ Պ. տը Պլինեաք առանձին կը կատարէր գնումները։ Իրիկուն մը երբ Ռաուլ կառքով սրճարանի մը առջեւէն կ'անցնէր, լսեց որ մէկը իր անունը կու տար։

Սեղանի մը առջև նստած մարդ մը ձեռքով կը կանչէր զայն։ իր պաշտօնակիցներէն՝ նաւային դեր-գնդապետ մըն էր, զոր քանի մը տարիէ ի վեր տեսած չէր։ Ռաուլ անմիջապէս կառքէն վար իջաւ և ջերմագին կերպով ողջագուրեց իր բարեկամը՝ Ֆէյոլ։

—Երէկ իրիկուն ձեր վրայ կը խօսէինք, ըսաւ Մարիուս տը Ֆէյոլ. ականջիդ խօսեցա՞ւ։

—Որո՞ւ հետ, գոչեց Ռաուլ։

—Ձեր աղգականներէն մէկուն անգլիացիի մը հետ, որ բնութեան ժառանգաւորներէն ըլլալով հանդերձ կապիկի մը սրամտութիւնը ունի և ձեզ նը-կատմամբ անկեղծ սէր մը ունենալ կը թուի։

—Սըր ձօ Էնդրիքնն է. ի՞նչպէս եղաւ որ ճանչցար զայն։

—Շատ պարզ կերպով։ Ռուսաեալ փողոցի ակումբին մէջ ինքզինքը ներկայացուց ինծի, գիտնալով որ ես քու բարեկամդ էի։

Ռաուլ յիշեց թէ օր մը Սըր ձօյի խօսած էր Պ. տը Ֆէյոլի վրայ, ափրիկեան ծովեզերքին վրայ կատարուած որսորդութեան մը պատմութիւնը ըրած պահուն։

—Բայց կ'երեւայ թէ ըսածս հաճոյք չի պատճառեր քեզի, ըսաւ սպան, Ռաուլի առած տխուր դէմքը նշմարելով։

—Այո՛, պատասխանեց Ռաուլ, Սըր ձօ Էնդրիքնն կատարեալ ազնուական մըն է, դժբախտութիւն մըն է որ բնութիւնը անիրաւաբար հարուածած է զինքը։ Ինչպէս քիչ մը առաջ կ'ըսէի, շատ սրամիտ է։

—Ռու. մասիդ ըրած գովեստները չպիտի զրուցեմ, որովհետեւ համեստութիւնդ կրնան վիրաւորել։

Ռաուլ չուզեց իր բարեկամին առջեւ պարզել բոլոր այն դաւադրութիւնները զոր Սըր ձօ իր դէմ նիւթած էր։

—Շատ կարեւոր լուրեր հաղորդեց ինծի։ Լորտ Ռիչմոնտ որ իր ժառանգորդը պիտի ընէր ձեզ, ժառանգութենէդ զրկեր է հիմա։

—Իր հարստութեան տէրը ինքն է, կրնայ ուզած մարդուն կտակել զայն. այդ մասին չեմ կրնար ո՛և է դիտողութիւն ընել։

—Սիրելի բարեկամս, ձեզ լաւ կը ճանչնամ. զլամական խնդիր մը, որքան ալ կարեւոր ըլլայ, քեզի համար նշանակութիւն չունի։ Սըր ձօ Էնդրիքնն քու անչահախնդիր ոգիդ դրուատեց։ Մօրեղբայրդ ճշմարիտ յիմարութիւն մը կը գործէ օրիորդ Կրաս Հոդրօբի հետ ամուսնանալով։ Վախտուն տարեկան հասակին ըէջ ելլե՛լ նպատի աղջկան մը հետ ամուսնանալ, և բուռն նկարագիր ունեցող աղջկան մը հետ։ Անցեալ ձմեռ քանի մը անգամ պարեցի օր. Հոդրօբի հետ, իրաւ անզուգական գեղեցկութիւն մը ունի, բայց անզուսպ, յսխորտ նկարագիրի մը տէր է. իր հիանալիօրէն գեղեցիկ աչքերուն մէջէ կը կարդացուի այդ անոնուամ ու սեգ բնաւորութիւնը։ Իմ կարծիքովս Լորտ Ռիչմոնտ պարզապէս անխոհեմութիւն կը գործէ այդ ամուսնութիւնը կնքելով։

—Կը մաղթեմ որ երջանիկ ըլլան, պատասխանեց Պ. տը Պլինեաք, բան մը ըսած ըլլալու համար, որովհետեւ Լորտ Ռիչմոնտի և Կրասի վրայ բացուած այդ խօսակցութիւնը չատ անախորժ կը թուէր իրեն։

—Լսեցի թէ օր. Հոդրօբի հետ, որ ձեր աղգականն է, ամուսնանալու մտադիր էք եղեր, բայց ի վերջոյ հրաժարեր էք այդ գաղափարէն։ ճշմարիտ որ չատ ուրախութիւն զգացի այդ լուրին վրայ։ Դիւրին բան չէ այդ պզտիկի հրէշին հետ կենակցիլ տարիներով։ Մարդկային ուժերէն վեր բան մըն է։

—Կրնամ խոստովանիլ թէ այդ ամուսնութիւնը և կամ աւելի ճիշդը ամուսնական ծրագիրը ինքնին իրաց ընթացքովը խզուեցաւ։ Օրին մէկը օր. Հոդրօբ ու ես նշմարեցինք թէ ո՛և է սէր չէինք զգար իրարու նկատմամբ։ Ու այն ատեն միաձայն հաւանութեամբ մեր խօսքը ետ առինք։

—Բարեբախտութիւն մըն էր որ այդպէս եղեր է, քանի որ այդ ամուսնութիւնը երջանիկ չպիտի ընէր ձեզ։ Գալով մեր առջի խօսակցութեան, Սըր ձօ անհաւատալի բաներ մը պատմեց. տեղեկութիւն ունի՞ք ատոնցմէ։

—Լորտ Արթիւրի ամուսնութենէն զատ՝ բան մը չեմ գիտեր, պատասխանեց Պ. տը Պլինեաք։

—Ինդիրը միայն այդ ամուսնութեան վրայ չէ դառնար։ Կ'երեւայ թէ օր. Հոդրօբ ոչ միայն կը փափագի մեծ հարստութիւն մը ձեռք ձգել, այլ և պատիւներու ալ կը տենչայ։ Լորտ Ռիչմոնտ շատ մը դիւանագիտական պաշտօններ յաջողապէս վարած է։ Օր. Հոդրօբ փափագելով Հնդկաստան դառնալ, ուրկէ քաղցր յիշատակներ պահած է, Լորտ Ռիչմոնտը համոզած է որ բարձր պաշտօն մը ձեռք ձգէ Հնդկաստանի մէջ։ Վերջապէս թագուհիին հրամանով Լորտ Ռիչմոնտ կուսակալ կարգուած է Հնդկաստանի ա մէնէն կարեւոր նահանգներէն մէկուն։ Օր. Հոդրօբ ինքնատիպ ըմբռնականութիւն մը ունի։ Մեր անձուկ քաղաքակրթութեան մէջ չի կրնար հանդիստ ապրիլ։ Ի՞նչ կ'բրալ. ես ալ չեմ գիտեր։ Կիները այ քան արտակարգ են որ չէ կարելի որ բան մը ըսել։ Իմ կարծիքովս, ատիկա միւսներուն պէս բուռն քմահաճոյք մըն է։ Կարծեմ թէ վագր, յովազ, օձ պիտի ունենայ։ ի՞նչ գիտնամ։ Այդ դեղեցկութիւնն և այդ նկարագիրը ունեցող մէկուն քսպարակ մը, անյագ տենչանք մը կը գտնուի, որ խոր սարսափ մը պիտի ազդէ ինծի, երբ իր ամուսինը ըլլայի։ Կ'երեւայ թէ մօրեղբայրդդ Լորտ Ռիչմոնտ հրապուրիչ, սիրուն կը գտնէ այդ տեսակի մը։

(Շարունակելի)

Ս. Յակոբայ թաղին մէջ կը գտնուի ազգային Առաջնորդարանը և աղջկանց վարժարանի շէնքը։ Առաջնորդարանը վերջերս վերաշինուեցաւ և նոր շէնքի մը վերածուեցաւ Առաջն. Տեղապահ Տ. Վահրիմ Վրդ. Շահլամեանցի օրով, իսկ աղջկանց վարժարանն ալ, որ տարին անգամ մը կը փլէր ու կը կարկտուէր, այս տարի հիմնովին նորոգուեցաւ։ Ս. Յակոբ եկեղեցին թէեւ փոքր, բայց գմբեթաւոր, համակ քարաշէն և բաւական ճաշակաւոր եկեղեցի մըն է, կուշտը ունենալով Ս. Աստուածածին մատուռը։

Ս. Սարգսի թաղին համանուն եկեղեցին բաղդատաբար աւելի հոյակապ ու ընդարձակ է։ 10-12 տարի առաջ զանգակատուն մըն ալ կառուցուեցաւ տանիքին վրայ, զանգակը նուիրուած ըլլալով ժամանակին Պարիսիաքէն։ Այս թաղին մէջ կը գտնուի աբեան վարժարանի մեծ ու գեղեցիկ շէնքը, որ աղջկանց դպրոցին հետ շինուեցաւ իբր 22 տարի առաջ, ժողովրդին աշխատութեամբ ու առատաձեռն նուէրներով։ Մարդ տրլորութեամբ կ'երեւակայէ կրթական գործին սկիզբը՝ Բզեցին ցոյց տուած օրինակելի եռանդն ու առատաձեռնութիւնը և հմմակուան լքումը։

Իր կարգին պիտի խօսիմ այս կէտին վրայ, բացատրելով թէ՝ ինչ'ր անցեր դարձեր են այդ կրթական յարկերուն շուրջն ու ներսը, ուր անցուցած եմ անկութեանս մէկ մասը։

Ս. Լուսաւորչայ թաղը, թումբի մը վրայ կառուցուած է, համանուն մատուռին ստորոտը։ Մատուռը՝ թումբին գագաթը թառած՝ կանչէներու և ուռենիներու գիրկը աղուոր տեսք մը կ'ընծայէ։ Այս մատուռէն և Ս. Յակոբայ կուշտը գտնուող Ս. Աստուածածնայ մատուռէն զատ, Գասապայի մէջ կը գտնուի Ս. Նշան մատուռը։

Վարի թաղը Գասապայի էն աղքատ ու անճաշակ թաղն է որ հակապատկեր մը կը կազմէ միւս թաղերուն քով։ Հին տուները ընդհանրապէս այս թաղին մէջ կը գտնուին, ուր են նաեւ հին մատնեներու և տատասերու մեծագոյն մասը։ Այս թաղէն են նաեւ Գասապացի կավրօշներու դասակարգը, որ ապատակիչն է չքնաղակայ պարտէզներու և ածուներուն։

Բզիի շուկան բաւական ճաշակաւոր ու ճոխ է։ Տարուէ տարի՝ վաճառականութեան յառաջ երթալուն հետ՝ խանութներու թիւն ալ կ'աւելնայ։ Շուկային վերը կողմը, պզտիկ հրապարակ մըն ալ կայ, ուր Բալուէն եկած սրմտիքը կը լեցնեն ծախելու համար։

Յաջորդ յօդուածով պիտի ներկայացնենք Բզեցին՝ բարոյական, մտաւորական և ընկերական տեսակէտներով։

ԼԵՒՈՆ ՍԱԳԵԱՆ

Քաղաքական Լուրեր

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Հնդկաստանի ռուս հիւպատոսութիւնը։— Անգլիոյ հաւատարիմութիւնը։— Ռուսական նոր հիւպատոս։

Բէռլին, 6 յունուար։— Բէռլէր Լոյս խօսելով Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ հիւպատոսական խնդրին համար ծագած անհամաձայնութեան վրայ, կ'ըսէ։— «Ժամանակէ մը ի վեր Բէնէրպուրկի դահլիճը չաս կը զբաղի Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ հիւպատոսական խնդրին համար ծագած անհամաձայնութեամբ։ Ռուսիա, իր առեւտրական շահերուն ապահովութեանը և պահպանմանը համար, բաւական ատենէ ի վեր կը փափաքէր հիւպատոսութիւններ ունենալ Հնդկաստանի զանազան տեղերը։ Անգլիոյ կառավարութիւնը կը հակառակէր այդ փափաքին իրագործմանը, որով Բէնէրպուրկի եւ Լոնտոնի Դահլիճներուն միջեւ նորանոր անհամաձայնութիւններ ծագած էին։ Անգլիա կը մերժէր Ռուսիոյ առաջարկութիւնը, ըսելով որ մինչեւ հիմա Ռուսիա որ եւ է հիւպատոս չէ ունեցած Հնդկաստանի մէջ։ Ռուսիա պատասխանած էր թէ իր պահանջումը բանաւոր է; վասնզի Բոլուժպայի ու Սինկապուրի մէջ, որոնց առեւտրական յարաբերութիւններ ապահովութեան տակ առնուած են, եթէ հիւպատոսութիւններ ունենայ, իր առեւտրական շահերը պիտի նպաստաւորուին։ Լոնտոնի դահլիճը երկու տարիէ ի վեր կը խորհրդակցէր Ռուսիոյ այդ առաջարկութեանը վրայ։ Բէնէրպուրկի դահլիճը Լոնտոնի իր դեսպանին միջոցաւ թէեւ դիմումներ ըրած էր, սակայն նպաստաւոր պատասխան մը չէր կրցած ստանալ։ Այդ պատճառով անհամաձայնութիւն մը ծագած էր Եւրոպայի ամէնէն զօրաւոր երկու մեծ տէրութիւններուն միջեւ։ Վերջապէս Անգլիա տեսնելով որ Ռուսիա անպատճառ կը պնդէ Հնդկաստանի մէջ հիւպատոսութիւն մը ունենալու համար, հաւանեցաւ որ միայն Պոմպէյի մէջ ռուսական հիւպատոսութիւն մը հաստատուի։ Կը յուսացուի որ այդ կերպով ատոմանաբար անկեստանայ երկու մեծ տէրութեանց միջեւ տիրող ցրտութիւնը և անհամաձայնութիւնը։»

—Պոմպէյի ռուսական նոր ընդհանուր հիւպատոսն է, ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, Պ. Քէյմէ որ Կեդրոնական Ասիոյ մէջ սկսած է իր ասպարէզը։ Դիւանագիտական գործակալ եղած է Պուխարայի մէջ և յետոյ սահմանագլուխի գոմիսէր՝ Ռուսրոպէքին զօրավարին մօտ։ Աշխատասիրութիւն մը հրատարակած է՝ Կեդրոնական Ասիոյ մէջ Ռուսիոյ գործին վրայ։ Նովոյէ Վրեմիա մեծ կարեւորութիւն կու տայ Հնդկաստանի մէջ ռուսական հիւպատոսութեան մը հաստատուելուն։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Նոր զէնքերը։— Խորհրդարանին մէջ։— Գերմանիոյ բռնակը։— Վիեննական լրագիրներ։

Վիեննա, 6 յունուար։—Ինչպէս յայտնի է, Գերմանիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախարարապետ Փոն Պիւլով կոմսին ներկայութեանը, երկար վիճաբանութիւններ կատարուեցան՝ Շուէյցի սպայի մը կողմէ հնարուած նոր հրացանի մը՝ գերմանական զօրաբանակներու բաշխուած ըլլալու մասին, և Գերմանիոյ պատերազմական նախարարը հերքեց այդ լուրը։ Հիմա կառավարութիւնը, պատերազմական նախարարին հաւանութեամբ, որոշեց Գերմանիոյ զօրաբանակներուն բաշխել Գերմանիոյ զինագործարաններուն մէջ շինուած նոր հրացան մը։ Նոյն Ֆրայէ Բրեսէ այդ առթիւ սա տողերը կը գրէ։—«Բացարձակապէս որոշուած ըլլալով Գերմանիոյ բոլոր զօրաբանակները նոր զէնքերով սպառազինել, 1898ին հնարուած և հետեւակ զինուորներու յատուկ նոր մեծ հրացանները պիտի բաշխուին բնակին։ Գերմանիոյ պատերազմական նախարարութիւնը Օպրէնտորֆի մաղբրեան զինագործարանին մեծաքանակ յանձնարարութիւն մը ըրած է այդ հրացաններուն համար։ Կնքուած պայմանագրութեան մը համաձայն՝ նոր հրացաններու մէկ մասը տարեգլուխին բաշխուեցաւ զինուորներուն։ Կառավարական երկու զինագործարաններու մէջ ալ մեծ գործունէութիւն կը տիրէ հրացաններու պատրաստութեանը համար։ Գերման զօրաբանակներուն նոր զէնքերով սպառազինուիլը մեծ ուշադրութիւն գրաւած է Եւրոպայի զինուորական շրջանակներուն մէջ։ Վիեննայի մէջ մինչեւ մէկ ատենեան քաղաքական նպատակի մը կը վերագրուի այդ պատրաստութիւնը։ Պէրլինէն կը հեռագրեն թէ գերման կառավարութիւնը նոր զէնքերէն կու տայ՝ Զին և գերմանական գաղթավայրերը գրկուած զինուորներուն։ Գերման լրագիրները կը յայտարարեն թէ այդ գործին մէջ բնաւ քաղաքական նպատակ մը չկայ։

ՎԻԼՀԵԼՄԻՆԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

Մէրլենպուրկի իշխանը։— Ամուսնութեան օրինագիծը։— Հոլանտայի Խորհրդարանին ընդդիմադիրները։

Լա Հէ, 5 յունուար։— Վիլհէլմինա թագուհիին ամուսնութեան ծրագիրը բաւական բուռն վիճաբանութիւններու պատճառ եղաւ Հոլանտայի Երեսի. ժողովին մէջ, թէեւ խնդիրը բաւական փափուկ էր։ Մէքլէնպուրկի Հէրցի իշխանին հոլանտական ազգայնութիւնը ընդունելու ծրագիրը առանց վիճաբանութեան ընդունուեցաւ։ Երբ ձեռք առնուեցաւ թագուհիին ամուսնոյն տրուելիք եկամուտին խնդիրը, այն ատեն անհամաձայնութիւնը սկսաւ։ Ինչպէս յայտնի է, կառավարութիւնը կ'առաջարկէ տարեկան 150,000 ֆիորին յատկացնել իշխանին, երբ այրենայ։ Մինչդեռ ընկերվարականները և քանի մը արմատականներ կը մեղադրէին կառավարութիւնը թէ շատ շռայլ է։ Եբեսիոխան Պ. ոը Սավորնին Լոման յայտարարեց թէ կառավարութիւնը չափազանց խնայողութեամբ կը վարուի։ Ուրիշ երեսփոխան մը՝ Պ. Վան Կիլզէ տիրող օրէնքին հակառակ նկատեց կառավարութեան ծրագիրը։ Ուրիշ մը յայտարարեց թէ թագուհիին ապագայ ամուսինը դրամի պէտք չունի և քիչ մը անպատշաճ կերպով խօսեցաւ, որով ի կարգ հրաւիրուեցաւ ատենապետին կողմէ։ Պ. ոը Սավորնին Լոման խստիւ քննադատեց նախարարութիւնը, ըսելով որ պէտք էր տարեթոշակ մը առաջարկել իշխանին համար, ոչ թէ միայն այրենալու պարագային, այլ ամէն ատեն։ Յարեց թէ դայլիքը չափազանց խնայողութեամբ գործելով՝ ազգին ճշմարիտ զգացումներուն թարգման չէ եղած։ Նախարարապետ Պ. Բրէսսոնի պատասխանէն ետքը ծրագիրը ընդունուեցաւ 7ի դէմ 81 ձայնով։ Փոքրամասնութիւնը կը կազմէին շորս ընկերվարականներ և 3 ազատական արմատականներ։ Վերջապէս 4ի դէմ 78 ձայնով վարկ մը քննարկուեցաւ՝ Մէքլէնպուրկի իշխանին նաւային սպայ մը հետեւորդ կարգելու համար։ Միայն ընկերվարականներ հակառակ քուէ տուին։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Պոէրներու նոր յաղթութիւնները։— Բարեյուսոյ գաղթավայրը։—Անգլիոյ զինուորները — Նոգենսուի մէջ մեծ կռիւ մը։

Պրիւսել, 5 յուն.։— Այս տեղի պաշտօնական շրջանակները պաշտօնական լուր առին թէ Պոթա պոէր զօրավարը կարեւոր յաղթանակ մը տարեր է։ Կ'ըսուի թէ Ֆրազէբպուրկի մէջ Անգլիացիները սոսկալի նահանջ մը ունեցեր են։

Լոնտոն։— Հոս լուր առնուեցաւ թէ Տէվէթ պոէր զօրավարը մեծ ճակատամարտի մը կը պատրաստուի Բարեյուսոյ գաղթավայրին մէջ։ Լորտ Քիչէնէր հինգ հազար անգլիական զինուորներ գրկեց Պոէրներու գործողութեանցը մասին հետաքննութիւն կատարելու համար։

—Ինչպէս յայտնի է, լրագիրները ամէն օր շատ մը տեղեկութիւններ կը հաղորդեն հարաւային Ափրիկէ գտնուող անգլիական զինուորներու թիւին վրայ։ Ոմանք 200,000 և ոմանք ալ 300,000 կը հաշուեն, սակայն ճիշդ թիւը հասկցուած է Անգլիոյ Խորհրդարանին անդամներուն թիւն։ Բանավոր պատասխանէն չինական պատուիրակներուն, յանձնիկայ զուտարման մէջ որուն պիտի հրաւիրուին Տէրութեանց դեսպաններուն կողմէ։

Պերլին, 5 յունվ.։—Հաշուութեան բանակցութեանց համար առնուած լուրերու նայելով, Տէրութեանց դեսպանները կը սպասեն չինական պատուիրակներուն կողմէ ստորագրուած պաշտօնագրի մը ժամանումին՝ դեսպաններուն կողմէ կատարուած բանակցութիւններուն համապատասխան կերպով։ Նախաշաւիղ դաշնադրութիւնը կնքուելուն պէս, բուն իսկ հաշուութեան բանակցութիւնները պիտի սկսին։ Զեռնհաս շրջանակներու մէջ կը հաւատուի թէ Չինու արքունիքը մարտին Բէքին պիտի դառնայ։

Վիեննա։— Բեռերսպուրկէն կը հեռագրեն Բոլեդիւռ Քորէսպոնտենցի։—Ռուսիոյ մայրաքաղաքին իրազեկ շրջանակներուն մէջ կը հաւատան վաւերականութիւնը Ռուսիոյ և Չինու միջեւ կնքուած պայմանագրութեան որ Ռուսիոյ իրաւունք կու տայ առժամաբար զրաւել Ղէնկ-Թիէնի նահանգը՝ Մանչուրիոյ մէջ։ Բեռերսպուրկի դահլիճը այդ գրաւումը կատարելով նպատակ ունի Ռուսիոյ շահերուն պահանջմանց համապատասխան եղանակով ուշադիր ըլլալ Չինու դէպքերուն թէ՝ Չինու կացութեան և թէ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ միւս Տէրութեանց ընթացքին տեսակէտով։

Լոնտոն։— Շանկայէն կը հեռագրեն Տայլի Թէլեկրաֆի թէ Լիու-Բան-ելի իշխանը հեռագրեր է Լի-Հունկ-Զանկի որ Տէրութեանց հաւաքական ծանուցագրին մէջ յօդուած մը աւելցուի՝ ճշդող միսիոնարներուն պարտքերը և իրաւունքները։ Լիու-Բան-ելի իշխանը կը յայտարարէ թէ միսիոնարներուն խնդիրը ամէնէն կարեւորն է և թէ ներկայ տագնապը չի կրնար վերջնապէս կարգադրուիլ, եթէ միսիոնարներու խնդիրը մէկ կողմ թողուի։

Հռոմ։—Ռուսիոյ կայսրը, Նոր Տարւոյ առթիւ հեռագիր մը ուղղելով Լէոն ԺԳ. Պապին, Լեմբագին մաղթանքներ ըրաւ Պապին պատկառելի անձնաւորութեանը համար։ Նիքոլա Բ. նաեւ մեծ գոհունակութիւն յայտնեց այն պարագային համար թէ ռուս զինուորները կրցած էին ազատել արեւելեան Մոնկոլիոյ պապական նուիրակը՝ որ բազմաթիւ քրիստոնեաներով պաշարուած էր Պոքսըրներուն կողմէ։

ՆԻԻ-ՅՈՒՌԻՆՏԼԻՆՆ

Կարգադրութեան եղանակ մը։—Բանակցութիւնները Ֆրանսայի հետ։

Լոնտոն, 4 յունվ.—Երկու օրէ ի վեր զգայնացնող բայց գրեթէ միշտ անճիշդ տեղեկութիւններ կը հասնին հոս, Նիւ-Ֆաունտլէնտի խնդրին մասին։ Ատիկա կը վերաբերի դիւանագիտական շրջանակներուն մէջի տիրող բացարձակ լռութեան։ բայց պէտք է ճշմարտութիւնը երբեւէ բերել։ Եթէ երբեք իմ դիտողութիւններս իրազեկ են, այս պահուս երկու բան կայ միայն։ Առաջինը սա է թէ մինչեւ հիմա Նիւ-Ֆաունտլէնտի դահլիճը մերժած է վերանորոգելու այն կարգադրութեան եղանակը, որուն պայմանաժամը աւարտած է քսանչորս ժամէ ի վեր։ Զի կարծուիր թէ Նիւ-Ֆաունտլէնտի դահլիճը հաւանի վերանորոգել զայն՝ յառաջիկայ տարուան համար։ Երկրորդը սա է որ դիւանագիտական բանակցութիւն մը սկսած է Լորտ Լանստաուն և Պ. Տէլքասէի միջեւ։ Տակաւին որոշ բան մը չէ կարելի ըսել այդ բանակցութեանց մասին, քանի որ երկու կողմի բանակցողներն ալ ուզէ մանրամասնութեան վրայ չեն վիճաբանած դեռ, հետեւաբար խնդրին լուծումը մօտալուտ չի համարուիր։

ՏԷՑԼԻ ՆԻԻԶ

Անգլիական բերդերուն կարծիքի փոփոխութիւնը։— Երաց վիճակը Լոնտոնի մէջ։

Լոնտոն, 4 յունվ.— Անգլիական լրագիրները տայ օրինակ են. երբ անոնցմէ մէկը կը սկսի փոխել իր կարծիքը կամ թէ մեղմել իր ըռնած ընթացքը, անոնցմէ խնդիր մը կը դառնայ։ Թերթին տէրը ու բաժնետէրերը կը փոխուին։ խմբագրապետն ու լրագրերն ալ կը փոխուին։ Ահա՝ Տէյլի Նիւզը՝ ազատական կուսակցութեան ամէնէն մեծ օրգանը որ հիմա կ'անդրադառնայ թէ սխալ ճամբու հետեւած է այնքան նուազ յարելով երկրակալութեան քաղաքականութեան եւ թէ Մանչէսթրի դպրոցին վարդապետութիւնը հիմնական օրէնքն է ազատականութեան։ կամ թէ ուրիշ խօսքով Տէյլի Նիւզ կը նշմարէ թէ աւելի լաւ է Լորտ Հարքորթի քան Լորտ Ռոզպէրիի կուսակցութեան յարիլ։ Տէյլի Նիւզի տէրը կը ծախէ իր լրագրին բոլոր բաժնեթուղթերը։ կ'երեւայ թէ Պ. Ձորճ պիտի գնէ անոնց մեծ մասը։ Հիմակուան խմբագրապետին պիտի յաջողէ հաւանարար Պ. Մասինկամ։ Խմբագրական մասինը ու լրաբերները ամէնքն ալ պիտի փոխուին։ Թերթին տնօրէնն ալ պիտի դադրի իր պաշտօնէն։ Քաղաքական շրջանակներու ու լրագիրներու մէջ շատ կը խօսուի Տէյլի Նիւզի կրած այս կերպարանափոխութեան վրայ։

ԸՆԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱՒՍՏՐԻՈՅ ՄԷՋ

Կղերական կուսակցութեան ձախողուածները։— Տոհդ. Լուէկիլի պարտութիւնը։

Վիեննա, 4 յունվ.— Եթէ երեւոյթները չեն խաբեր, առաջին ընտրութեանց արդիւնքը անյաջողութիւն մը եղաւ հակահրէական կղերական կուսակցութեան։ Ոչ միայն մայրաքաղաքին, այլ և գաւառներուն մէջ կղերական հակազդեցիկ ուժերը ծանր ձախողուած մը կրած են։ Հակաւսական ամէնէն սոսկալիութեան, հակահրէական կուսակցութեան պետ Տոքթ. Լուէկէր և իր գլխաւոր տեղակալներէն երեքը պարտութեան մատնուեր են այնպիսի շրջանակներու մէջ, որոնք անյաղթելի համարուած էին։ Նոյն իսկ Վիեննայի մէջ հակահրէականները, 15,300 ձայն պակաս ունենան քան 1897ի ատեն, մինչ հանրապետական-ընկերվարականներ, որոնք անոնց հակառակորդներն են 7400 ձայնի առաւելութիւն մը ունենան։ Ընդհակառակը ընկերվարականներուն Պոհեմիոյ մէջ կրած անյաջողութիւնը նշանակալից է։ Վերջապէս, եթէ երբեք աւստրիական սահմանադրութեան պաշտպանները գոհ չեն առաջին ընտրութեանց արդիւնքէն և եթէ ազգայնութեանց խնդիրը հետզհետէ ալ աւելի սուր հանգամանք մը կը ստանայ, սակայն բարեկարգութեան ու չափաւորութեան բարեկամները գանգատելու պատճառ չունին։

Ներքին Լուրեր

ԴԱՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՔ.—Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ դատական նախարար Ապտիւրրահման փաշա քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ է, սենեկապետ Պէքիր պէյը զրկեց անոր բնակարանը և որպիսութիւնը հարցնել տուաւ։ Ապտիւրրահման փաշա տակաւին ապաքինած չըլլալով, երէկ չկրցաւ ներկայ գտնուիլ նախարարաց Խորհուրդին։

ԵԼՄԱԿԱՆ Նախարար Բէշատ փաշա, ինչպէս ծանուցինք, քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ է, որով ներկայ չկրցաւ գտնուիլ նախարարաց Խորհրդոյ երէկուան նիստին։ Վեհ. Սուլթանը իմանալով Բէշատ փաշայի հիւանդութիւնը, սենեկապետ Ծաթիգ պէյը զրկեց անոր ապարանքը և որպիսութիւնը հարցնել տուաւ։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանատան գործակատար Պ. Պընսոն և երկրորդ թարգման Պ. Մարինիչ, առջի իրիկունը, Սպարապետ Բիզա փաշայի ապարանքը երթալով ներկայ գտնուեցան Իզմիրի սեղանին։

ԺԱՆՏԱՒՏԸ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ.— Իզմիրէն կը գրեն կիրակի օրուան թուականով։—Ժանտախտին վերաբերեալ լուրերը այսօր նպաստաւոր չեն։ Վարակեալ նշպարավաճառը եւ էկ ծանր վիճակ մը ունեցաւ։ Ջերմութիւնն 39 էր և բաբկերակը՝ 120։ Լեզուն սեւ էր։ Ամբողջ գիշերը այդպէս շարունակելով առատուն կանուխ մեռաւ։ Առողջապահական բժիշկ Տոքթ. Մէյցի անմիջապէս իմաց տուաւ կուսակալին օրուն հետ որոշեց մեռելային թաղման և անոր գտնուած տանը ապանեխման պարագաները։ Մարմինը լերան մը վրայ տարուեցաւ, ուր խորունկ փոսի մը մէջ պիտի թաղուի, այն տեղին մօտ, ուր թաղուած են անցեալ տարուան ժանտախտէն զոհերը։ Ցուշարկաւորութիւն պիտի չկատարուի։ Մինքրոպարան Տոքթ. Իպրահիմ Թէքիրտ պէյ նպարավաճառին ուսեցքէն առնուած թարախը նպաստակներու ներարկեց որոնք նոյն օրն իսկ մեռան։ Տոքթ. Իսիրզէ որ Գարշըեռագայի քնիչ կարգուած է, երէկ այցելեց Թոմազոյէն մինչեւ Բէթթրոթա գտնուած ամբողջ շրջանակը և Թոմազոյի մէջ դարմանուող երկու վարակեալներէն զատ կասկածելի նշաններով հիւանդացող չգտաւ։ Բժշկական Խորհուրդը առջի օրը գումարուեցաւ կուսակալին ապարանքը՝ նպարավաճառ Բանտէլլիի մասին որոշումներ տալու համար, բայց հիւանդը մեռած ըլլալով, այդ որոշումներուն շատերը գործադրելու հարկ չմնաց։ Թոմազոյի կողմերէն եկած դեռատի աղջիկ մը մէկ քանի օր առաջ մեռաւ Մէլիսի կամուրջին մօտ տան մը մէջ։ Տոքթ. Ապտիւրրահման էֆ. երէկ այդ տան կարասները ապանեխեց և բնակիչները ուրիշ տեղ փոխադրել տուաւ։ Դիտելի պարագայ մը կայ թէ նպարավաճառ Բանտէլլիի տունը շաբաթ մը բնակող վեց հոգի դերձեն որ եւ է հիւանդութենէ։ Ուրեմն հիւանդութիւնը Թոմազոյի մէջ եղածի պէս տարափոխիկ հանգամանք մը չունի։ Տոքթ. Օլքանէվքի առողջապահական բժիշկ կարգուեցաւ Բլազոմէնի մաքրանոցին։

—Իզմիրի լրագիրները ուրբաթ օրուան իրենց թիւերուն մէջ սա մանրամասնութիւնները կը հաղորդեն։—Գրեթէ երկու շաբաթ առաջ հէլվաճի մը, Պէօյիւք Մէյլխանէլէր փողոցը, հիւանդանալով Թոմազо գնաց, ուր կը գտնուէր բրնակարանը։ քիչ ետքը մեռաւ, վարակելով իր ընտանիքին անդամները և իր ազգականները որոնք զինքը դարմանած էին։ Երկու դեռատի աղջիկներ ալ որոնք հէլվաճիին ազգականն էին և Բաբա Սքալայէն գացած էին զայն դարմանելու, վարակուեցան։ Այդ անձերը, ամէնքը տասներկու հոգի էին, որոնց տասնըմէկը հետզհետէ մեռան։ Թոմազոյի մէջ վարակուած անձերէն 20 տարեկան երիտասարդ մը Իզմիրի օրթոտոքս հիւանդանոցը փոխադրուեցաւ, ուր մեռաւ անցեալ ուրբաթ։ Ախտին բոյնը Պէյօյիւք Մէյլխանէլէր փողոցին մէջ է, քանի որ նպարավաճառ Բանտէլլի ալ հոն վարակուեցաւ։

—Իզմիր քաղաքը հիմա գրեթէ բոլորովին զրկուած է ծովի ճամբով հաղորդակցութենէ աշխարհի միւս մասերուն հետ։ Շոգենաւային բոլոր Ընկերութիւնները լքած են այդ նաւահանգիստը։ Մէնաժբաիի շոգենաւերը միայն Բլազոմէնի մաքրանոցին առջեւ կը կենան թղթատարական պայուսակները թողնելու համար։ Իզմիրի օսմ. նահանգապետը Գարա Հիսարի և Էսքիշէհիրի համարով կը զրկէ Կ. Պոլսոյ թղթատարական պայուսակները։ Խորվիլի շոգենաւը որ Պիրէոս Իզմիր կը պատաւէր, առանց Իզմիր հանդիպելու Միտիլի գացեր և թղթատարական պայուսակները հոն տեղի կը գրծակալին յանձներ է։

—Առողջապահական Խորհուրդին ուրբաթամբ որ վաւերացած է կայս. Իրատէով մը բժշկական մարմին մը պիտի զրկուի Իզմիր։ Բժշկներու ընտրութիւնը կատարուելով ծախքեր պիտի տրուին և քանի մը օրէն Իզմիր պիտի ուղեւորին։

ՊՈՒԿԱՐԱՍ Ս. Եկեղեցին անուն տօնախմբութեանց առթիւ, առջի օրը, շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուեցան Օրթագիւղի Եկեղեցականներուն մէջ։ Ներկայ էին գործակատար Պ. Կէշով ու բոլոր պաշտօնեաները։ Ռուսիոյ դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Սէչէկով և պուլկար երեւելիներ։ Նոր Սրբազնութիւնը շնորհաւորական բաղձութիւն հեռագիրներ ալ ընդունեց։

—Երէկ առտու Պալատ պուլկարական եկեղեցին տօնախմբութիւնը ըլլալով, Ս. Եկեղեցը՝ բազմաթիւ կրօնականներ ներկայ՝ հանդիսաւոր պատարագ մատոյց։ Ներկայ էին գործակատար Պ. Կէշով ու բոլոր պաշտօնեաները, պուլկարական եկեղեցական վարժարանին ուսանողները՝ իրենց ուսուցիչներով և պուլկար երեւելիներ։ Եկեղեցական պարագութիւններէն ետքը Ս. Եկեղեցը ու բոլոր ներկաները առաջնորդուեցան եկեղեցին մօտը գտնուած վանքը, ուր պատուասիրուեցան։

ՍՈՖԻԱՅԻ լրագիրները կ'ըսեն թէ Գերմանիայէն կամ Պլէնիքայէն մասնագէտ մը պիտի հրաւիրուի, պուլկարական երգեցողութեանց վարչութեանը համար։

—Սապանիէն նոր ընտրութիւնները յունուար 28ին պիտի կատարուին։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ Երեսփ. Ժողովը Թոլոմ մը յատկացուց այրերին Միխայիլեանս ուսուցչին զոր Պուլկարները սպանեցին։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատան գործակատար Պ. Գոլիֆ պահանջուին մէջ, առջի օրը, ծննդեան տօնին առթիւ հանդէս մը տրուեցաւ։ Նաւուն վերի յարկը սրահի մը վերածուած էր դրօշներով և պարսկական կապերներով։ Ներկայ գտնուեցան դեսպան Պ. Զինովիէվ՝ իր բոլոր պաշտօնեաներով։ Նուէրներ բաշխուեցան նաւագներուն։ Նուագածուներու խումբ մը նուագեց։ Նշանաբեղեն մը պատրաստուած էր։ Հանդիսան հանդէս մըն ալ Տոնից պահպանեցին մէջ պիտի տրուի։

Պ. ՄԻԼԻ ԱՌԵՒԱՆԳՈՒՄԸ.—Իզմիրէն կը գրեն շարաթ օրուան թուականով։— Տիկին Միլ երէկ Ակամէմոնի բարեները գնաց լուր մը առնելու իր ամուսնոյն վրայ, զոր, ինչպէս ծանուցուեցաւ, աւազակները լեռը տարած են։ Տիկին Միլ ճամբան հանդիպեցաւ Պ. Մինոյի, զոր աւազակները արձակած էին՝ տանելու համար Պ. Միլի ընտանիքին ուղղուած նամակ մը։ Վերջին պահուն կիմանանք թէ աւազակները, փրկանք մը ստանալէ ետքը, արձակեր են Պ. Միլը։ Իզմիրի Ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոսը հեռագրած է դեսպան Պ. Քոնթանի թէ լեռը տարուածները պատուած են և ողջ առողջ։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան Մավրոկորդաթօ իշխանը, երէկ առտու, այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին և Նորոգի ներկայացուցիչին։

Պ. ԻՎԱՆ ԿԷՇՈՎ, պուլկարական զօրաձակատարը, առջի օրը, այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին։

ՏԷՏԷՍԱՆԱՇԷՆ կիրակի օրուան թուականով կը գրեն թէ անընդհատ ձիւն կը տեղայ։

ՄԱՀԱՅՈՒՏԱԿ.—Դեկտ. 19էն 25 կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերուն թիւն է 319, որոնց 3ը կեղծմահէ, 1ը ծաղկախտ, 6, կարմրախտ (ոքալաթին), 1ը թիֆոյտ, 3ը շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ և միւսները զանազան պատերէ։

ԻՏԱԼԻՈՅ Քուրբաքոնեի մարաթաբ, ուր նաւային ուսանողներ կը գտնուին մարզանքի համար, երեքշաբթի օր Միտիլիէնի Իզմիր հասեր է, և ուրբաթ օր Սամոս գացեր է, ուր պիտի լրացնէ օրինական քարանթինան։

ԻԶՄԻՐԻՆ երէկուան թուականով կը հեռագրեն թէ յորդահոս անձրեւներու հետեւանքով Սոմա-Մանիսայի երկաթուղիին յիսուն մէթրի չափ տեղը ուրուեր է։ Երթեւեկութիւնները կառքերու միջոցաւ կը կատարուին այդ տեղը։

ՅԷՐԷՅՇԷՆ երէկուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ձիւնի առատութենէն ճամբաները գոցուեր են։ Պոլսէն մեկնած կառախմբի մը վայրաչարժ Սինէքլիի և Յէրէֆիքի մէջտեղ ձիւնին մէջ մնացեր է։ Յէրէֆիքէն ուրիշ վայրաչարժ մը զրկուելով ուղեւորները և թղթատարական պայուսակները առեր է։ Մարդու կորուստ չկայ։ Գործաւորներ կ'աշխատին ճամբաները մաքրելու համար։

ՏԱՐԻՒՍԻԼԱՄԻ (արեւելեան Ափրիկէ) կուսակալ Սիւլէյման պէն Նասէր, որ մայրաքաղաքը կը գտնուէր, առջի իրիկունը կայս. պալատն մէջ իրիքար ընելով արժանացաւ կայս. մեծարանքներու, և երէկ Պէրլին ուղեւորեցաւ։

ՀԱԼԷՊԷն կը հեռագրեն երէկուան թուականով թէ թղթատարին վրայ յարձակող աւազակները երեքշաբթի օրը

ձերբակալուեր և դատական պատասխանատուութեան յանձնուեր են։

ԿԻՒՄԻՒՇԽԱՆԷԻՆ երէկուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ լեռներուն վրայ անընդհատ ձիւն կը տեղայ։ Երկրագործները ուրախութեան մէջ են, վասն զի ո՛ր տարին որ շատ ձիւն տեղայ, այն տարին բերքերը առատ կ'ըլլան։

ՎԱՆԱՅ ՆԱՀԱՆԳԸ. — Հեռագրական լուրի մը նայելով Վանայ մէջ արտիքի գիները չափազանց են. սաստիկ ձմեռ կ'ընէ։ Գարնան շինուելիք ճամբաներուն քարտէսները պատրաստուած են։

ՊԱՍՐԱՅԻ մէջ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են վաչկատուն ցեղերուն բնակութիւն հաստատել տալու համար։ Պէնի Լամ Աշիրէթին մէկ մասը Պասրայի նահանգին հիւսիսային արեւելեան կողմը հաստատուած է։ Այդ տեղը շատ բերրի է։

ԹԷՀՐԱՆԻ օսմ. դեսպանատան նախկին խորհրդական վաւ. Ճանեալ Իրֆան պէյի մօրը, կնոջը, տղուն ու աղջկանը՝ հանգստեան թոյլի անտուկէն տրուածէն զատ՝ հարիւր-կան ղրուշ ամսաթոշակ յատկացուեցաւ։

ՆՇԱՆ ԹԱՇԻ մէջ, պատրաստուած քարտէսի մը համաձայն, երկու նոր ճամբաներ պիտի բացուին։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ եվմտական ճիւղը նկատելով որ թէմէթթիւի տուրքը էսնաֆի թէղքէրէսիի փոխարէնը չի կրնար համարուիլ և նկատելով որ էսնաֆի թէղքէրէսիի տուրքը՝ էսնաֆներու ցուցակին մէջ նշանակուած արհեստաւորներուն յատուկ է, որոնց զեկուցանել Բաղքապետութեան թէ այդ ցուցակին մէջ չնշանակուածներէն պէտք չէ էսնաֆի թէղքէրէսիի տուրք առնել։

ԱԹԷՆԻ օսմ. դեսպան Բիֆաթ պէյ անցեալ շաբթու սեղան մը տուեր է, որուն ներկայ գտնուեր են Ցունաստանի արտաքին գործոց նախարարը ու կինը, Օլկա թագուհիին անձնական քարտուղարը, փիանական դեսպանը ու կինը և ուրիշ հրաւիրեալներ։

ԳԱՍԸԳԻՒԼԻ Գուշ Տիլի կամուրջը պիտի նորոգուի եօթը հազար ղրուշ ծախքով։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ.— Թուրք լրագիրները կը պատմեն թէ երէկ Դալաթիոյ մաքսատան մէջ մաքսէ վախցուած գոհարեղէններ երեւան հանուեր են։ Ոսկերիչ Յովհաննէս էֆ. Թիւսիրեան որ երէկ առտու ռուսական շոգենաւով Աղեքսանդրիայէն կ. Պոլիս ժամանած էր, ըստ սովորութեան Դալաթիոյ մաքսատան սալոնը տարուեցաւ։ Հոն գոյքերը խուզարկուած ատեն մաքսատան պաշտօնեաներէն Դազարոս էֆ. և ոստիկան Իպրահիմ էֆ. կը կասկածին ոսկերիչին ձեռքը գտնուած կողովէն զոր կը քննեն և կը գտնեն ձիթապտուղով լեցուն թիթեղեայ տուփ մը որ երկու մաս էր. տակի մասին մէջ կային 18,000 ղրուշի արժէքով ադամանդաշարդ ապարանջան, քսյոս, օղ, մատանի և այլն։ Այդ գոհարեղէնները գրաւուելով յանձնուեցան մաքսային վերատեսչութեան։

ԿԵՂԾ ԲԺԻՇԿ.— Առողջապահական քննիչները իմանալով որ Դալաթիոյ Գարա Մուսթաֆա փողոցին մէջ Վիտօ անուն մարդ մը գաղտնի բժշկութիւն կ'ընէ գաղիական և ուրիշ ախտերու համար դեղ տալով, անոր նկատմամբ հարկ եղածը ի գործ պիտի դնեն։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պարտիարքը, Մնուանդի տօնին առթիւ, երէկ շնորհաւորական փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Ռուսիոյ, Ցունաստանի, Սերպիոյ ու Սեւ Լերան դեսպաններուն։

Պ. ՊԼՈՒԷ, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին նախագահը, որ Բարիզ կը գտնուի, ճամբայ ելեր է կ. Պոլիս դառնալու համար։

ԶԼԹԻՆԵԼԻ օսմ. դեսպան Սհմէտ Ֆէվզի փաշա, անցեալ օր, Սեւ Լերան Նիքոլա իշխանին ներկայանալով շնորհաւորեր է անոր աղջկան՝ Իտալիոյ Էլենա թագուհիին ծննդեան տարեդարձը։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը երէկ արտասովոր գումարում մը ունեցաւ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻՆ կը հեռագրեն թէ այս տարի ամէն տարուընէ աւելի սաստիկ ձմեռ կ'ընէ և ձիւն ու անձրեւ կը տեղայ։ Գետին ջուրերը յորդած են։

ԽԱՐԲԵՐԴԻՆ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ չաթէ մը ի վեր ինֆլուէնցա երեւան ելած է։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարարութեան արձանագրութեանց դիւանին տեսուչ Իզզէթ էֆ. մեռաւ։

ՄԱԽՍՈՒՍԻի վտրչութիւնը Ղարպ, Մարմարա, Քեմալի Փաշա սւ Մէֆֆէ շոգենաւերը յատկացուց ուխտաւորները ձիատէ փոխադրելու համար։

ԹՈՒԼՈՆԻ ՈՒ ՆԻՍԻ օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Միհրան էֆ., որ երեք ամիսէ ի վեր արձակուրդով Բարիզ կը գտնուէր, իր պաշտօնատեղին վերադարձեր է։

ԿԼԻՊՈԼՈՒԷՆ կը գրեն թէ տեղացած ձիւնին հետեւանքով քաղաքին և շրջակայ գիւղերուն մէջտեղի ճամբաները գոցուեր են։

ՍԹԱՆԻՄԱՔԱՅԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆ.— Սոֆիայի հելլենական ընդհանուր հիւպատոսը պաշտօնապէս հեռագրած է թէ Սթանիմաքայի յունական եկեղեցին զոր երկար ատենէ ի վեր Պուլկարները գրաւած էին, Յոյներուն վերադարձուեր է։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ տեսանը երէկ դատեց կէյպղէի Թաշքէօբրիւ գիւղէն Գոճա Պըյըքօղլը Ալի Օսման անուն անձը որ իր կինը սպաննած էր անցեալ սեպտեմբերին։ Գիշեր մը անծանօթ մարդ մը տանը պատուհանը դուրսէն կը զարնէ և կինը անոր հետ կը խօսակցի։ Այդ պատճառով կռիւ մը կը ծագի և Ալի Օսման դաշոյնով կը սպաննէ իր կինը։ Ալի Օսմանի այդ արարքը հաստատուելով դատապարտուեցաւ տասնհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան։

ԳՈՂԵՐՈՒ ԽՈՒՄԲ ՄԸ. — Տավիտ, Սալթի ու Նիսիմ անուն երեք Հրեաներ երէկ, Եէնի Ճամիի կողմը, Սալոմոն անուն մանրավաճառի մը խանութէն տպածոյի ծրար մը գողցած ատենին ձերբակալուեցան։ Վրանէն խուզարկուելով ուրիշ ապրանքներ ալ գտնուեցան։ Քննութիւն կատարուելով հաստատուեցաւ թէ ուրիշ ընկերներ ալ ունին որոնք վաճառատուները կը պտտին իբրեւ գընորդ և այդ միջոցին գողութիւն կը կատարեն։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ մէջ վերջերս ոճիր մը գործուեր է։ Խարիթոն Բանաւորթիի անուն անձ մը որ Եաֆայի մէջ վաճառականութիւն ըրած և կնոջը ու զաւկին հետ Սէլանիկ վերադարձած էր, անցեալները նեղ փողոցէ մը անցած ատեն, անծանօթ անձեր վրան յարձակեր ու դրամ պահանջեր են։ Խարիթոն վրան գտնուած քանի մը պանքոտսեր տուեր է, բայց չարագործները չգոհանալով եւ Խարիթոնը, կինը ու տղան սպաններ են։ Ոստիկանութիւնը իմանալով իբրեւ կասկածելի ձերբակալեր է Հաճիսթոյսքօ անուն մարդ մը ու եղբայրը։ Ատանք խան մը վարձած ըլլալով, նոյն խուզարկութիւն կատարուեր և ջրհորի մը մէջէն մարդու քանի մը դիակներ գտնուեր են՝ փռած ու քայքայուած։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ նուագահանդէսը, որ այս Իրիկուն պիտի տրուէր, անհանգստութեան պատճառ յետաձգուած է։

ԶՐԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Բերայի Մեծ ճամբուն (անցք Կալաթա-Սէրայի) Օ Կրան Մակազէն նոր տուրը նոր տարւոյ առթիւ վիճակահանութիւն մը կազմած է իր յաճախորդաց համար. ամէն անոնք որ 50 դահեկանի գնում մը ընեն, ձրի տոմակ մը պիտի ստանան. ուրիշ տեղ մը կը հրատարակենք նուէրներու ցուցակը (մասը աւթիթիք առարկաներ)։ Ամէն անոնք որ հոն փափաքին նուէրներ գնել, կը խնդրենք որ հաճին մեր պատուական տունն անգամ մը յաճախել՝ ուր պիտի գտնեն ամէն ինչ։

ԱԿՈՒԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ակուաներու շէնցութիւնը կը ցնծալ արտասանութեան և դէմքը կը տեսնէ։ Առանց լաւ ակուաներու, բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չի կայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ինչ է կեանքը։— Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնաբուժ տեղերու դիմել Տքթ. Պառիի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երերուն և անարմատ ակռաները արհեստական ատենաղդեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաները գրաւուտել առանց քիմքի, կեռերու, զապանակներու, կապի, որոնք լաւ արդասաւորութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամէնէն փափուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պառիի լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն իրեն դիմողը կատարեալ գոհ մնալէն ետքը միայն ստակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դտրմանէ ժամը 9էն (Ք. Ե.) մինչեւ իրիկուն 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

ԶՄԵՌՆԱՑԻՆ ԹԱՏՐՈՆ ԹԷՓԻ-ՊԱՇԻԻ

Ֆրանսական օրէնքի խումբ մը որ Պոլսէն կ'անցնի, հինգ ներկայացում պիտի տայ Թէփի-Պաշիի ձմեռնային թատրոնին մէջ։ Աւելորդ է ըսել թէ թատերական լաւ խումբի մը այս սովին մէջ սքանչելի վայելք մը պիտի ըլլան այդ ներկայացումները, որոնցմէ առաջինը պիտի տրուի այս շաբաթ իրիկուն։ Ներկայացուելիք առաջին խաղերն են Լիլի (Lilli), Նինիշ (Niniche) և Լա Ֆամ ա Բաբա (La femme à Papa)։ Միւս խաղերը պիտի ծանուցանենք ըստ ժամանակի։

SIROP DE RAIFORT

Բացօթեայ օդը որ այնքան անհրաժեշտ է առողջութեան, բաւարար չէ ախորժակ զարթուցանել, ուժգոյն, մեղմ, մտաւորական չաբաշաբ աշխատութենէ յոգնած տղոց և պատանիներու. այդպիսիներուն բժիշկները կը յանձնարարեն Սիրոպ դը Ռէֆոր Ֆոսք դը Կրիմոնտ ֆիլ ընկ. անուն օշարակը գործածել, որ կը մաքրէ արիւնը, կ'անհետացնէ քիրքիշները (ռուֆիա) և աչային բոլոր հիւանդութիւնները։

ՏՈՔԹ. Ն. ՏԱԳԱՍԱՆԻ ԲԱՌԱՑՈՒՑԱԿ ԱԽՏԱՆՈՒԱՆՑ

Ֆրանսերէն։ Ի Հայ

Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Սրբագրեալ եւ ճոխացեալ

աւելի քան 1350 բառեր

Որոց չուրջ 350ը աշխատասիրողին յօրինածներն են

ԳԻՆ 3 ՂՐՈՒՇ

Կեդրոնատեղիք Մարգարեանի և Վէյսի գրավաճառանոցները։

Ազգային Լուրեր

Եդեսիոյ մեր Թղթակիցը Գ. Կ. Ո., հետեւեալը կը գրէ մեզ դեկտ. 16 թուականով.—Իր՝ չպէս կը յիշուի՝ վերջերս բաւական գրուեցաւ Տրապիզոնի մէջ կատարուած Առաջնորդական ընտրութեան նկատմամբ, որ անվաւեր դատուեցաւ Պատրիարքարանի կողմէ՝ ինչ ինչ ծանօթ առարկութիւններով։ Հեռաւոր ոչաւորի մը ներքին գործերուն պատկանող խնդիր մը մասին ո՛ւ է կարծիք յայտնել՝ մեր նպատակէն դուրս է՝ ու նոյն իսկ անպատեհ կը թուի մեզ համար։ Միայն թէ Տրապիզոնի մասին յուզուած խնդիրը՝ մեր յիշողութեան մէջ կ'արթնցնէ անցեալ պարագայ մը՝ որ թէ՛ չատ նմանօրինակ ձեւի տակ ժամանակին տեղի ունեցած էր Եդեսիոյ մէջ ալ՝ բայց տարբեր հետեւութեամբ։

Շատ տարիներ առաջ իբրեւ Առաջնորդական Տեղապահ Եդեսիա զրկուած էր Տ. Կարապետ վ. Փափազեան, որ հեզահոգի եկեղեցական մէն էր։ Գաւառական ժողովէն նոյն բարի եկեղեցականին թիչ մը թոյլ բնաւորութենէն միայն դժգոհ էր։ 1876ին՝ երբ Պատրիարքարանէն արտօնութիւն տրուած էր Առաջնորդի ընտրութիւն կատարելու, ընտրելիի մասին անդամներուն միջեւ առանձնաբար արդէն կարծիք փոխանակուած ու համաձայնութիւն իսկ գոյացած ըլլալով՝ Գաւ. Ժողովը առանց Տեղակ. հայրսուրբին իմացնելու, ժողով կազմելով—որուն՝ այն ատեն դպրոցական պատանի մը ըլլալով՝ իբրեւ քարտուղար ներկայ գտնուած էինք,—Առաջնորդ ընտրեց Մխիթարեան Տ. Խորէն Սրբազանը (այն ատեն վարդապետ)։ Այս եզանակաւ կատարուած ընտրութեան մը համար՝ Տ. Կարապետ վրդպ. զգածուելով՝ թէեւ բողոք ու դիտողութիւն ուղղած էր այն ատեն Պատրիարքարան, բայց և այնպէս՝ կեդր. վարչութիւնը ի վերջոյ չվարանեցաւ հաստատել կատարուած ընտրութիւնը։

«Այս իրողութենէն կրնայ հետեւցուիլ թէ՝ Տրապիզոնի ընտրութիւնը կը գրանուի առանձնայատուկ հանդամանքի մէջ, որ չկրնար համեմատութեան դրուիլ Եդեսիոյ երբեմնի ընտրութեան հետ։

«—Տեսչոյս ամբիրկեանՄխիթարուհիր, կ'իմանանք թէ վերջերս յաջողած են 2500 դրուշի մօտ գումար մը հանգանակել ի նպաստ Հիղկաստանի սովեալներուն։

«Նոյնպէս կ'իմանանք որ հայթայթուած այդ գումարին կարեւոր մասը ձեռք բերուած է բողոքական ազգայիններէ, թէեւ մեր ազգայիններէն ոմանք ալ անմասն չմնալով նոյն կարեկցութեան գործէն, իրենց փոքրիկ նուէրներով նոյն գումարին դրեթէ 1ը իրենք վճարած են։»

—Բաղէշի մեր Թղթակցէն.—«Ինդրակատարի որբանոցի պատ. հոգաբարձութեան միաձայն տեղեկագիրն ու համարտուութիւնը կարդացինք։ Զենք ծանրանար վարդագոյն տողերուն ու փայլուն գծերուն վրայ, որով երանգուած են որբանոցի բարոյական մասերը, իրականութենէ բաւական հեռի նկարագիրներով. միայն աչքի դարնող և չատ կարեւոր դիտողութիւն մը ունինք։ Ինչո՞ւ համար մուտքի կողմը չէր նշանակուած որբանոցի լուսանկարներէ գոյացած հասոյթը, որ ըստ ինքեան 35–40 ոսկիի կլորիկ գումար մը կը կազմէր. արդեօք այն պատճառաւ որ ներկայ չրլլանին իրբեւ մուտք նշանակուի. այդ գումարը անշուշտ չի կրնար ծածկուիլ, բայց գիտէք ո՞ւր է գաղտնիքը։ Պարոն Տնօրէնը՝ ինչպէս ստուգած ենք հաւատի աղբիւրներէ, 28 օսմ. ոսկի, գրեթէ իր տարեթոշակը՝ իւրացուցած է և չէ անեացած նոյն իսկ Առաջ. Հոր արդար ու միանգամայն կծու դիտողութեանց. որպէսզի խնդիր չծագիթէ լուսանկարներու հասոյթն ալ յապաւուած է հաշուեկշռէն. ազէկ խաղ չէ՞ տարեկան մը կանխիկ ստանալու համար։ Հոգաբարձութեան անդամները բարի և ազնիւ են, սակայն տնօրէն դասատուն որ անդամ ալ է միանգամայն հոգաբարձութեան, շատ առիթներէ ու պատեհութիւններէ գիտէ օգտուիլ։ Այն տարեկան համարտուութիւնը՝ որ հրատարակութեան ալ յանձնուած էր, ուսեցան եւ սնուցդի բաժնին մէջ կը խոստովանէր որ անբաւական է որբերու սնունդը. պիտի ըսենք որ լաւ կ'ըլլար լուսանկարներու հասոյթի տրամադրելի գումարը՝ որբերու մաքրութեան, սնունդին և հագուստին լրացուցիչ մասը կազմէր, քան որ բիւրեղանքիր մը ըլլար անհատի մը քսակին, որ արդէն կանոնաւորապէս կը ստանար իր բաժինը, ամսէ ամիս, այսինքն իր թոշակը։ Ինդրակատարի որբանոցը աչալուրջ fonքրօլի մը կը կարօտի. կը յուսանք որ այդ պարագան չպիտի վրիպի Գեր. Առաջնորդ հօր ուշադրութենէն և մենք ալ աննպաստ տեղեկութիւններ հաղորդել ու տխուր հարիւն ներքեւ չպիտի գտնուինք։

«—Բերկրութեամբ սրտի լսեցինք որ Խարբերդի միսիոնարներէն մեծանուն մըքիրը ձօրմ, ի նպաստ Ինդրակատարի որբանոցին հանգանակութիւն մը բացած է, որուն արդիւնքը անշուշտ ժամանակին պիտի ծանուցուի։ Ազնիւ մըսքիրը՝ բարեհաճած է լաւագոյն տեսակէն մեքենայ մը ալ նուիրել որբանոցին, զոր յանձնեց հոս, իր քոյրը, վանքին որբանոցի պատ. հոգաբարձութեան։ Հրապարակաւ խորին շնորհակալութիւններս կը յայտնենք համակրելի և ազնիւ միսիոնարին։

«Նուիրէն կը գրեն. «Մեր ալեզարդ պատմաբան հնախոյզ Պ. Ա. Երիցեան թոքերի բորբոքումով ծանր հիւանդ է։ Վիճակը յուսահատական էր, բայց փառք Աստուծոյ այժմ հիւանդը անցրել է տագնապը։»

«Պ. Յովհան Յովհաննէսեան հաստատուած է Յովհաննեան օրիորդաց դպրոցի տնօրէն և յունուարից կը բացուի այդ ուսումնարանը։»

—Բեռներպուրկէն Նով. Որ.-ին կը հեռագրեն թէ «Իշխան Մելիքով հաստատուած է Թիֆլիսի Նահանգական ազնուականութեան պարագլուխի պաշտօնում։»

—Այսօր, Հայ Հռոմէական Պատրիարք Տ. Պողոս Էմմանուէլեանի անուան տօնախմբութիւնը ըլլալով, Դատական նախարարութեան կրօնական գործոց դիւանի քարտուղար Սէրվէթ պէյ՝ յանուն Բարձր. Ապտիւրրահման փաշայի՝ շնորհաւորական այցելութեան կ'երթայ։ Տ. Պողոս Պատրիարք կ'ընդունի նաև Հայ Հռոմէական երերելիներու և եկեղեցական դասին շնորհաւորական այցելութիւնները։

Հեռագիր Այսօրուան

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 9 յունուար.—Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ հեռագիր մը ուղղեց Լամտորով կոմսին, շնորհաւորելով անոր վերջնական անուանումը իբրեւ արտաքին գործոց նախարար Ռուսիոյ։ Կոմսը պատասխանեց Պ. Տէլքասէի՝ յայտարարելով որ կը փափաքի աշակցիլ աւելի սերտ և անայլայլելի կերպով ամրապնդելու երկու ազգերուն միջեւ տիրող բարեկամութիւնը։

ՏԷՊՈՒՐԹԵԱՆՑ ԴՈՇՆԱՑՈՒՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱՐԻԶ.—Լա Լիպերթէ լրագիր կ'ըսէ թէ Ռուսիա, իբրեւ փոխարինութիւն մը Մանչուրիոյ մէջ իր գործելու ազատութեան, հարաւային Ափրիկէի խնդրոյն պիտի շվիջմտէ։ Անգլիայէն ետքը Գերմանիա ալ հաւաներ է Ռուսիոյ և Զինու համաձայնութեան՝ Մանչուրիոյ մասին։

ՋԻՆՈՒ ԴԵՊՈՒԹԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Բէքինէն կը հեռագրեն թէ Զինու կողմէ վճարուելիք հատուցումը եռեք միլիառ ֆր. որոշուեր է։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.— Բէրթաունէն առնուած վերջին լուրերուն նայելով, Բարեյուսոյ գաղթավայրը արշաւող Պոէրներուն թիւն է տասնրուք հազար։ Ափրիքանտէրները թէ՛ ձի և թէ ուտելիք կը մոտակարարեն անոնց։

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ.— Ազգայնական թերթերը կ'ըսեն թէ Պ. Տէլքասէի նորէն Եբնոփ. Ժողովին առենապետ ընտրուիլը ցոյց կու տայ որ Պ. Վալտէք Ռուսոյի դահլիճը մոտերս պիտի իյնայ։

Վերջին Ժամ

Պ. ՄԱՔ ՔԻՆԼԻ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 9 յունվ.—Մ. Նահանգաց նախագահ Պ. Մաք Քինլի ինֆլուէնցայէ կը տառապի։ Հիւանդութիւնը սովորական վիճակի մէջ է։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԲԷՐԹԱՈՒՆԻՆ.— Զոյցի մը նայելով հետազոտիչ շրջուն խումբեր Բարեյուսոյ գաղթավայրը արշաւեր են (?)։ Պոէրները Բիքէթպէրկէն քսան մղոն հեռուն կը գտնուին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Տէյլի Մէյլ կ'իմանայ Բէրթաունէն թէ հազար հինգ հարիւր Պոէրներ Սուրլանա հասած են։ Մաթքէրսֆոնթայնէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պոէրները դէպ ի Բիւլվինիա գացեր են, վասն զի Սուրթբլանի ճամբան փակուած էր։

ԲԷՐԹԱՈՒՆԻՆ.— Կամաւոր հեծելազորդներու 50 հոգինոց խումբ մը, որ չաբաթ օրը ակէ մեկնած էր, կիրակի օրը գրաւեր է Բիքամէրսբլոֆը։ Նաեւ ճակատամարտ մը ունեցեր է Պոէրներու զօրախումբի մը հետ։ Այս վերջինները ետ մղուելով իրենց բանակեցը հասատուեր են կիրճն միւս կողմը։ Հեծելազորդները յաջողեր են գրաւել կիրճը։ Այս վերջիններէն երեքը սպաննուեր և 23ը վիրաւորուեր են։ Ասոնց մէջ է նաեւ հրամանատարը։

ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԻԵՆՆԱ.— Ստորին Աւստրիոյ գիւղային համայնքներու ընտրութեանց միջոցին քուէ մը չահեցան զոր կորսնցուց գերման ժողովրդեան կուսակցութիւնը. այս վերջինն ալ հակակրէական շրջանակի մը մէջ քուէ չահեցաւ։ Համեմատական երկու ընտրութիւններ պիտի կատարուին։ Թիրոլի գիւղային համայնքներու ընտրութեան մէջ ընտրուեցան չորս պահպանողականներ որոնց մէջ կան Պարոն Տիրաուլի և Տոքդ. Փոն Քաթրայն. նաեւ ընտրուեցան երկու ազատականխալացիներ և կղերական-խալացի մը։ Երեսի. Ժողովին նախկին նախագահ Պ. Փոն Փուլս վերընտրուեցաւ Սալցպուրկի մէջ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Ֆրանց Ֆէրտինատ արհիդուքսը Պէրլին պիտի երթայ՝ Ֆրանց Եոսէֆի կայսեր կողմէ ներկայ գտնուելու Բրուսիոյ թագաւորութեան հաստատման յոբելեանին։

ՆԱՒԱԲԵԿՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԻԼԻԱ.—Առաջի օրը խրած Ռուսիա շոգենաւին հետ հեռագրական հաղորդակցութիւններ հաստատուեցան։ Ամէնքն ալ ողջ են։ Հիմակուհիմա վտանգ մը չկայ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Մեռի Դ.	Օ. Ո.	25	05
Ամէնէն բարձր գին	»	25	10½
Ամէնէն վար գին	»	25	05
Ռումելի երկաթ. գոց.	Ֆր.	109	75
Ամէնէն բարձր գին	»	111	25
Ամէնէն վար գին	»	190	50

ԲԱՑՕՒՄ 28 Դեկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Մեռի Դ.	Ֆ. Կ.	25	06
Ռումելի երկաթուղի	Ֆր.	109	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Դսմ. Գանրա		—	—
Քէյտի ժէնէրալ ՕՔՔմ.		1	04
Ցօս. Օգ. Շանտ է Ալէօռ		8	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	02
Թրամուէյ բաժնեթ.		8	25
» ժուխանա		197	—
« պարտաթ.		151	—
Քարտի Դ. Ֆոլոյ		450	—
Թրանսվալ		65	—

ՓՈՔԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	20
» » » չէք	»	110	30
Թարիզ » »	Ֆր.	22	88
» » » չէք	»	22	74
Գերլին անտոկոս չէք	Մարք	18	46
Վիէննա չէք	Ֆիորր.	21	74

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանկնոց	Ղրշ.	33	33
Անգլիական ոսկի	»	110	08
Ռոլ էմբերիալ	»	90	10
Ֆրիմից	»	52	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	03
Մէճիտիէ	»	25	—
Բասպլի Գոնտարամ	Օ. Ո.	8	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 9 Յունուար

Ֆրանս. Ռենտ 3 %		101	90
» » 3½ %		103	—
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	23	45
» » գոց.	»	23	47
» » Բ.	»		
« « « Դ.	»	26	32
Օսմ. Կայս. Գանրա	Ֆր.	510	—
Օսմանիէ	»	451	50
Բաւելի երկաթուղի	»	111	—
Օսմ. մարսատուն	»	520	—
Օսմ. Ռէժի	»	318	—
Բրիտանիէ Թիւրք 4 %		107	—
Քէյտի Լիոնէ		1120	—
Խոտոլական Ռենտ	»	93	90
Պատիկական արտարքին	»	70	30
Թրանսվալ	»	64	—
Ձէք Լոնտոնի վրայ	»	25	110
Ֆրանսական	»	3	—

ԼՈՆՏՈՆ, 9 Յունուար

Անգլիական Քոնսոլիտէ	97	37
Օսմանեան Ռանտ սէրի Բ.	47	50
Օսմանեան Ռանտ սէրի Դ. բաց.	22	87
Օսմանեան Ռանտ սէրի Դ. գոց.	22	87
Օսմանեան Պանքա	11	62
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	30	50
» Մոնոբոլ	42	50
Պուլկարական 1888	85	50
Եգիպտական ունիֆիտ	104	—
Տօմնինալ	103	—
Թրանսվալ	2	52
Այաղն երկաթուղի	10	50
Փոխառութիւն	25	315

ՎԻԵՆՆԱ, 9 Յունուար

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	240	60
Բաւելի երկաթուղի	»	105	—
Օսմ. Ռէժի	»	292	—

ՊՐԻՒՍԷԼ, 9 Յունուար

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		23	—
Ռումելիի երկաթուղի		110	25

ՖԵՐԼԻՆ. 9 Յունուար

Ռուսպը	»	216	15
Բաւելի երկաթուղի	»	109	50
Ռնտ. երկթ. պարտատէրերի	»	—	—
Ռ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	020

ԳԱՐԼԻՄԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Բերա, Մեծ-Փողոց, Ս. Անդրեաս եկեղեցիին դիմաց

Գարլիմանի պատրաստ հանդերձեզէնի վաճառատունը, որ Բերա, Մեծ-Փողոց, Ս. Անդրեաս եկեղեցիին դիմաց կը գտնուի և որ ճաշակաւոր, տոկուն ու նպաստաւոր գիներով կը ծախէ իր ապրանքները, այս անգամ յառաջիկայ տօնական օրերուն առթիւ մեծապէս զեղչած է իր նորաձեւ ապրանքներուն գիները։ Կիներու, պզտիկ աղջիկներու և տղոց համար ամէն տեսակ պատրաստ զգեստներ կը ծախուին։ Երկու սեռէ նորաձեւութեանց սիրահարները անշուշտ օգուտ պիտի քաղեն այն առթիւն, զոր Գարլիման վաճառատունը կ'ընձեռէ հանրութեան և իր յաճախորդներուն, ամանորի առթիւ իր գնումները կատարելու համար դիւրամատչելի գիներով։ 3—12

Վարժ գրաշարի մը պէտք ունիմք։ Դիմել «Արեւելքի» Տպարանը։

ԲԱԶԷ

Հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ զգեստներու

Մահմուտ Փաշա, Ապուս եէն. խան, թ. 5-6

Եղանակիս յարմար ֆրանսական եւ անգլիական զուտ բուրդ նորածեւ չուխաներէ պատրաստած է 10,000ս ձեռք հագուստ հին գիներով, այժմեան յաւելեալ գիներէն 40 % ածան։

ԲԱԶԷՆ (Միակ վաճառատունն է որ Եւրոպայի գործարաններէն ուղղակի կը ստանայ իր կերպասները։

ԲԱԶԷՆ (Այն վաճառատունն է որ իր յանձնարարուները անձերի կը գործադրէ։

ԲԱԶԷՆ (Իր ծախած զգեստներու նորոգութիւնը ձրի կը կատարէ։

ԲԱԶԷՆ (Վերջապէս այնքան ածան կը ծախէ որ իր մագիլնորու մէջ ամէն մրցում կրնայ խնդրել։

ԲԱԶԷՐ թուրքերէն տունը ՇԱՀԻՆ է, զգուշանալ այս անուան կեղծերէն։

Կ. եւ Մ. ՄԱԴԹԷՈՍԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Ֆրանսայի, Թուրքիոյ, Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Իտալիոյ, Եգիպտոսի, Պուլկարիոյ և Ռումանիոյ միջեւ Ցանձնակատարութեան տուն մը հիմնելով ի Բարիզ, պատիւ ունի ծանուցանել թէ յանձն կառնուն փոքրէն մինչ ամենաբարձր արժողութեամբ ամէն յանձնարարութիւններ կատարել.—Ուսեստից, ըմպելեաց, զգեստեղինաց և զարդուց, հարստեկան օժիտի, կոն կարասեաց, դեղավաճառներու և բժշկութեան դեղորէից, գիտական և վիրաբուժական գործիքներ, գրքեր, հանդէսներ, լրագրեր, նոթաձեւութեանց առարկաներ, մետաքսեղէն, բրդեղէն և բամպակեղէն, անուշահոտեղէնք, ոսկիէն մինչեւ երկաթ հանքային առարկաներ, կաշեղէն և կօշկարարներու ապրանքներ, և ինչ ապրանք որ ուզուի գաղղիական թէ անգլիական, պատրաստ են առանց խարուելու և կամ խաբելու առաջնակարգ վաճառատուններէ, փաստիրքերէ գնելով իրենց իսկական գիներովը կատարել, և աստղ արժէքը ո՛ւ և է յարմար եղանակաւ գանձել։ Ամէն գունաւոր կամ ճերմակ ադամանդներու և մարգարտներու գնումներ և վաճառումներ կը կատարեն ապահովացուցիչ միջոցներով։ Կ'ստանձնեն առեւտրական տեղեկութիւններ հաղորդել ստոյգ

ՄՈՒՋՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 563 ՄԻԼԻՈՆ 961 ՀԱԶԱՐ Ֆրանկ

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուրհակ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիր.—Առատաձեռն գայմաններ, Ճվճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. ԱՄԷՏԷ ԳԱՌՕ, ընդհանուր գործակալ, Ինաեէթ խան, Վօյվոտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

579

ՏՔԹ. ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ, ԿՆՈՋՏԱԲՈՅԺ ԵՒ ՄԱՄՈՒԱԿԻՑ ՋՐԱՑԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Կը դարմանէ ամէն տեսակ ներքին հիւանդութիւն, և ի մասնաւորի Լղոյին, նաեւ կանանց բոլոր հիւանդութիւնները։ Ելեկտրական թեամբ կը դարմանէ Լղային և գործարանաւորական հիւանդութիւններ կատարելագործեալ մեթոտներով։ Կը կատարէ ախտաղննութիւն Ռէօթկէնեան Ռ. ճառագայթներով, որ դրապէս կը ցուցնէ (Radioscopie) ի՛նչ որ աչքով անտեսանելի և սովորական քննութեամբ անհասկնալի է։ Ոսկրներու և ներքին գործարանաց հիւանդութիւնը մարմնոյ մէջ գտնուած դրամ, սեղ, կապար, կամ ներսը գոյացած քար, ուռեւն., ստամոքսի, աղիքներու, երիկամանց, սրտի և թոքերու հիւանդութիւնները, և թոքախտ իր բոլոր աստիճաններուն մէջ, մինչեւ իսկ վարակուելէ առաջ թոքերուն սրամտութիւնը։ Ի պահանջել հարկին, ապ. հիւանդութեանց լուսանկարը հանելով (Radiographie) իրը հաստատուն փաստ հիւանդին կը յանձնուի։ Հիւանդ կընդունի կէս օրէ վերջ Բէրա Սէքթէյլ-Պայրամ փողոց, 29 թիւ իր տունը։

Եւ. նոյն ժամերուն ձրի։ Պոլսոյ կողմի յանձնորդաց համար Բշ. և Ուրբ. կէս օրէ առաջ կը գտնուի Գում Գարու Սուրբ Գրիգորի փողոց, թիւ 9 տունը։

609 19—30

1901

ՏԱՐԿԵՐԷՆ, ՀԱՅԵՐԷՆ, ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԼԵԶՈՒԱՒ

ՕՐԱՑՈՅՑ-ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ, Պաշտ. Հառուց, Կ. Պոլիս.

Կը գտնուի Պոլսոյ եւ Դաւառաց բոլոր Գրավաճառներու եւ Թղթավաճառներու մոտ

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒ ԳՈՀԱՑՈՒԹԻՒՆ ՁԵՌՔ

Գ. դրուագ Յ. դրուագ

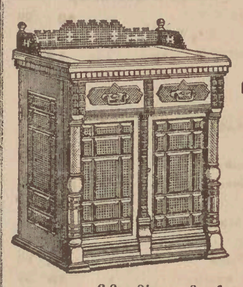

ՆԻՈՒ ՀՈՄ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԻԱԿ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱ

Որ կը մրցի միւս բոլոր կարի մեքենաներուն

ՊԱՐԶՈՒԹԵԱՄԲ
ՏՈՒՈՒՆՈՒԹԵԱՄԲ
ԱՐԱԳՈՒԹԵԱՄԲ
ԹԵԹԵՒՈՒԹԵԱՄԲ
ԱԺԱՆԼ ԴԵԱՄԲ

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ
ՈՐԴԻՊ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Կ ՄԻՆԱՍԵԱՆ
Կեդրանաեղին, Կ. Պոլիս, Պահչէ Գարու, Համիտիյէ փողոց, Թիւ 7

Գնողներու համար վճարման եւ ամէն տեսակ դիւրութիւններ 575

ԼԷ ԲՐՕՎԷՆՍ ՐԷԻՆԻ

LES PROVINCES RÉUNIES

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ԻՊՐԻՒՔԷԼ

Ապահովագրական ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԸՆԿ. ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Քննիչ Տնօրէնութեան
Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Ճէխտա խան

Գաւառաց համար պատուաւոր հրաւիրաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գրամագլուխը 31 դեկ. 1898ին
162, 924, 140 ֆունտ

Ծախքի եկամուտ, ապահովագրութիւններ և շահ՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին
29, 765, 473 ֆունտ

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումներ, կենսական թոշակ, եւն.
362, 858, 501 ֆունտ

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 բալիսներ տուած է որոնք 58,680,000 քուռանի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Պ. Պ. ԷՏՈՒԷՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճէք փողոց, Ալալէմճի խան։

Գիմիթիորդներուն լաւ վարձատրութիւն տրի ըլլայ։

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻՐ ՉԿԱՆ ԻՒՂ

Ցոյցերէ թէ մօրու ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձմեռը՝ քան օգտակար ու յանձնարարուած է փոփկակազմ անձերու (երիտ մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէն և կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, պէտք է որ այդ իւղը դուտ ու առաջին կարգի ըլլայ։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու ստորին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին, և որոնց գործածութիւնը աւելի վնասակար է քան օգտակար։

Պ. Հօկ թէր-Նէօվի մէջ ձկնարաններ ունի, ուր մօրու ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անտգիտ անարատութեամբ, եռանկիւնաձեւ չիշերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն և Բարիզի Իւնիօն տէ Ֆապրիքան ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլոր նշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծիչներ և նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հօկի մօրու ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։ Միակ տէրն է Թ. Բ. Հօկ, 2 թիւ, Բասթիլիոն Բարիզ։

ՆԵՐՈՒՍ ՀԱՅԿԱԶՆ ԵՒ ՄԱՐՄՆԱՎԱՐՔ

ՋՐԱՑԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Ինչպէս գիտնալի է, Ներուսի հայկազն եւ մարմնավարք ամէն տեսակ հիւանդութիւն, և ի մասնաւորի Լղոյին, նաեւ կանանց բոլոր հիւանդութիւնները։ Ելեկտրական թեամբ կը դարմանէ Լղային և գործարանաւորական հիւանդութիւններ կատարելագործեալ մեթոտներով։ Կը կատարէ ախտաղննութիւն Ռէօթկէնեան Ռ. ճառագայթներով, որ դրապէս կը ցուցնէ (Radioscopie) ի՛նչ որ աչքով անտեսանելի և սովորական քննութեամբ անհասկնալի է։ Ոսկրներու և ներքին գործարանաց հիւանդութիւնները մարմնոյ մէջ գտնուած դրամ, սեղ, կապար, կամ ներսը գոյացած քար, ուռեւն., ստամոքսի, աղիքներու, երիկամանց, սրտի և թոքերու հիւանդութիւնները, և թոքախտ իր բոլոր աստիճաններուն մէջ, մինչեւ իսկ վարակուելէ առաջ թոքերուն սրամտութիւնը։ Ի պահանջել հարկին, ապ. հիւանդութեանց լուսանկարը հանելով (Radiographie) իրը հաստատուն փաստ հիւանդին կը յանձնուի։ Հիւանդ կընդունի կէս օրէ վերջ Բէրա Սէքթէյլ-Պայրամ փողոց, 29 թիւ իր տունը։

Եւ. նոյն ժամերուն ձրի։ Պոլսոյ կողմի յանձնորդաց համար Բշ. և Ուրբ. կէս օրէ առաջ կը գտնուի Գում Գարու Սուրբ Գրիգորի փողոց, թիւ 9 տունը։

609 19—30

PRINTEMPS

Օ ԲՐԻՆԹԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱԶԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

Բէրա, Մեծ Փողոց, թիւ 345

Սոյն վաճառատան մէջ ամենաշատաւոր գիներով կը ծախուին Բարիզի ամէնէն գեղեցիկ նորաձեւ ապրանքները, որոնք վերջերս բերուած են Բարիզէն։ Այս անհաւատալի աժանութեան պատճառը սա է որ Օ Բրէնդան վաճառատունը կը գոհանայ պզտիկ շահերով, այնպէս որ իր ապրանքներուն գինը այնքան դիւրագին է օրքան իր ապրանքները լաւ տեսակէ են և չեն նմանիր այն ապրանքներուն, որոնք ուրիշ վաճառատուններու մէջ, իրաւ է թէ, աժան գնով կը ծախուին, սակայն իրենց տեսակին սղութեան ու ճաշակի մասին շատ հեռու կը մնան մեր ապրանքներէն։ Հետեւաբար Օ Բրէնթան վաճառատան մէջ շատ նպաստաւոր գիներով կը վաճառուին մետաքսեայ ամէնէն գեղեցիկ կոբայանները, նոր տեսակներով, վերջին նորաձեւութեամբ բրդեղէններ, foundիւմներ, ժանեկազարդուած թաւիշէ կամ ասուիշ մանոներ, ամենավայելուչ ձեւերով, ասղազարդուած foundիւմներ, ժանեկազարդ մետաքսեայ միասներ ու չէլազգեստներու, մետաքսեայ պլուզներու և փողկապներու համար գեղագիտ կառնիթիւրներ։

Վերջերս Բարիզէն բերել տրուած է գեղեցիկ ու վայելուչ զգեստներու մոլ հաւաքածոյ մը, որոնք շատ նպաստաւոր գիներով կը ծախուին։ 11—25

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՏՕՔԹԷՕՐ Ճ. ԱՐԱՊԵԱՆ
Մանօր ատամնաբոյժ Բարիզի
Ի ՍԻՔԷ տը Բէրա, թիւ 1

Ամէն օր կընդունի ժամը 4էն 10 (Ը. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճիի դեղարան նայուաս։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔԻՐՈՒԱՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողական մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք տուանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք նաեւսի նման գգուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, ու փութացէք գնել։

VILLACABRAS

Աշխարհահռչակ մաքրողական, որ բնական ազբիւրներէն Բաստէօռնան դրուագեամբ զատուած յատակ ջուր մըն է և շատ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱԲԱԳՐԱՆ ուրիշ լուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անօթի, ջուրի դաւաթ մը ՎԻԼԼԱԲԱԳՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարեալ մաքրուելու։ Պղտութիւն, գլխուցաւ և ախտամիզի խանգարում ունեցողներ, ամանաւանդ նստողական կեանք վարողներ, եթէ ամէն առտու թէյի կամ դեղինի գաւաթ մը Վիլլաբաղան խմեն, կ՚ազատին պնդութիւններէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։

504 9—56

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. իրատէակ ստանալով Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բիւիերպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մարգարիտ 37 Ապահովագրութեանց հիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵՆՑԻ.— ՈՒՂՂՈՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ։

Ընկերութեան գումարը ի Ն. Պոլիս
Ա. ՀԱՒՐՄԱՆՔ

Գլխաւոր Գործակալ
(տես սեղմ Մասնատ)

Եկամտաբերութեան գումար 121,765,338 ֆր.
1898 ի կատարեալ 34,775,462
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 164,172,000

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԻՒՆՕՐ ԲԼԷՊԼԻՆ 584

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Ս. ԽԱԼՋԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանկի գարեջրատան վրայի յարկը, ճիւղ Զբաղուհեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաատակ ցաւած ատամները մէկ անգամէն ալ լցնելն. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պարտաւոր։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ատամներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դիմի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ գազերու և ամենակատարելագործեալ ոգեղեններու միջոցաւ, առանց ցաւի ասանձնահատութեան։

Ճ. Գ. Ձեռանները կիրակի օրերն ալ (միայն կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (միայն կէս գիշեր) հիւանդ կընդունին։

Ծանօր.—Պոլսոյ կողմը ճանաչուած ՅՈՒՆԻՆԻՆ 11 197

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔԻՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ՚ազդէ Տիեզերաճոյկակ համբաւ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։ 387

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրասխով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 թուականէ մը
(20 ոչիկր 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմքնս
Մանրգեան խան, Վօյվոտա փողոց
Թիւ 67

ԱՌԱ ՀՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Սա ՈՒԻՍ Եէնի խան, Գալաթիոյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Ցամ. Պանգալի մանաւանդ Եէնի հոգի կամուրջ փողոց,
Օտ. Համակատան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաւսօխ
Մարբուճճլար, Զարբաբ խան, թիւ 21 194

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԷՈՒԼՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՇԵՆԱՒՔ

Ընդարձակ Հալի, Ն. Պոլսոյ և Օսմանիայ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Կոզ	1011	Մալմօ	724	Բօգարիս	186
Ալէքսօ	3607	Գոնկօ	2906	Կրօանս	1895	Մարէնկօ	2273	Մաքֆօ	1113
Անտէլօ	1541	Գոբաս	895	Լիբօ	775	Մարդիլլս	3709	Ցիրքօ	1735
Արբուազ	2377	Ֆիտս	4311	Լիտալիս	1581	Մարատս	3557	Սիլվիս	1192
Գասանս	1822	Ֆօմիս	987	Լինատ	3720	Միլս	1057	Սբէլս	1200
Գօրատնս	1264	Ֆուրս	2333	Հօրատիս	3600	Մօնդէ գէլլս	1735	Բասս	1328
Գրանս	1076	Ֆրաբս	1713	Հուամպէզ	595	Մարբիլլս	2419	Թ. Ուիլսն	1546
Դրանս	841	Ֆիլամս	504	Իսպս	2354	Նէրս	1088	Քօրիս	3827
Գրֆֆալս	4431	Իպրս	2464	Իտանս	5540	Օմիս	4100	Քուլէտս	1470
Դէլլս	1671	Իլսոբրատս	1530	Ֆիլնս	1080	Մնէարդիս	4036	Քուլբիտս	487
Դալիբաս	1387	Իբրազ	1841	Ֆիէսս	1058	Օրլանս	1535	Ուլպիս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Քուլբինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քուլս	1700	Բօլս	510	Զօլս	1289
Զբրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1058	Բիալիս	2229	Զօլճուրնս	2396
Սիբէրս	1834	Ֆրանսիսքս	4582	Լէբանոն	2272	Բինալիս	1663	Եէտս	1850
Դլիս	2697	Կալիլէս	3060	Լիսբոնս	1643	Բօլս	1613	Զէրս	1200
Գօլսբատս	4235	Կիրանս	1243	Հօրէնքս	3191	Բսէրս	1789		

Թօքիս չոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուի ամսոյս 10ին։

Մորոքքս չոգենաւը, նաւապետ Ճէյց, ընդհանուր վաճառքով Հալէն պիտի մեկնի Պոլսոյ համար ամսոյս 11ին։

Դիմել առ Ջ. Ի. ՀԻԼՏ ԵՆԴ ՐԻՆՋ
Թիւ 23—24, Գիւրլիք Մէյլէք խան, Գալաթիա 377

COMP RUSS

NAVIGATION A VAPEUR ET D COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒՇԵՆԱՒՔԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթաւան երթեւեկութիւն

Հ.	26 8	Օտէսա ժամը 4էն յետ միջօրէի
Գ.	27 9	Իզմիր, Բիրէն, Ալեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէին առաջ (Սամսունի Անդրանդրիա, Բարա-Ռեմա և Ֆա, Գէրսեն եւ Ֆ.)
Ե	28 10	Օտէսա ժամը 10ին միջօրէին առաջ
Հգ.	28 10	Ինէպոլսի, Մինսոր, Ռամսէն Գիրասուն, Տրաբզոն, Սիրէ և Ֆ. Ցամ ժամը 4էն յետ միջօրէի
Շբ.	29 11	Օտէսա ժամը 4էն յետ միջօրէի։ Ֆ

ՅՐԲՏ. ԼԷՅԼԱՆՑ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լէյլանդ և Ալեքսանդրիա 41ին թանդ. ընթացք

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Վիրգօրիան	10500	Ալամիան	3500
Ռամէնեան	10500	Իսթրիրիան	3500
Գէսարիան	10500	Արրմ.ան	3000
Լանքասթրիան	9000	Ալմէրիան	3500
Ցիլատէլֆիա	9000	Բրազիան	3500
Գօրսմպիան	8000	Ամէրիկան	3500
Ճորտնան	8000	Ամստրատիան	3500
Գոսոնմնան	8000	Ալգաշիրան	3500
Ֆիրմինիան	8000	Լէսսլանան	1000
Ֆալէրնիան	3700	Մինեսօ	[illegible]
Վավնիան	3700	Օրոզգ	[illegible]
Ցիամինիան	3700	Լիսպան	[illegible]
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի ուղարկելու համար դիմել առ ԵՏՎԱՐ ԼԱՍՈՆԻՆ
Ղալաթիա, քարտիկ փոյ
600 հին տեղը մեծագոյն

ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԵՒԱՆ ԵՒ ՀԱՍԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Ճամբար ուղղակի Բարիզի համար։
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Հ. կարգի 175 ֆրանք. Ցեղակութեաց համար դիմել Գործակալին Թոփ Հանի Քարտիի մոտ։ 518 Ֆ. ԲԳՈՒԼ

ՄՈՍ

ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ, Ֆրանսիա, Միջերկրական և Սև Ծովի մէջ։ Բոլոր

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ամսմէ	3000	Քրոս	[illegible]
Ջեզիրա	3000	Նէրիտ	[illegible]
Թէլլիրը	3000	Սամարա	[illegible]
Գեռնանդաս	3000	Ցէրա	[illegible]
Ֆոքրա	3000	Գրիմիա	[illegible]
Ֆանանի	3000	Սարդինիա	[illegible]
Ֆասիլիա	3000	[illegible]	[illegible]

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ ՝ ԸՆ Ռաֆիլ խան
ՅԻՄԱ ՄՈՍ ՝ ԲԱՆ.
194 31, Հէյլա Սարիա Լիմոն Աղբատ Ջարեհ ՆՈՒՍՈՒՆԵԱՆ